

U 1174 [5] 12
SZ 63

A KECSKEMÉTI
ÁLLAMILAG SEGÉLYEZETT
VÁROSI ZENEISKOLA

V-İK

ÉRTESÍTŐJE

az 1898-99-ik tanévről.

SZERKESZTETTE

SZENT-GÁLY GYULA

IGAZGATÓ.

KECSKEMÉTEN,
NYOMATOTT SZILÁDI LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

1899.

A KECSKEMÉTI

ÁLLAMILAG SEGÉLYEZETT

VÁROSI ZENEISKOLA

V-ik

ÉRTESÍTŐJE

az 1898–99-ik tanévről.

SZERKESZTETTE

SZENT-GÁLY GYULA.

IGAZGATÓ.

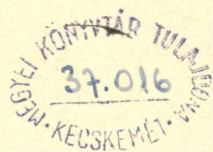

KECSKEMÉTEN,
NYOMATOTT SZILÁDI LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

1899.

TARTALOM.

- I. Egyházi zenénk.
- II. Adatok az iskola életéből.
- III. A zeneiskola szervezete, órarend.
- IV. Végzett tananyag.
- V. Tandij, vizsgálati díjak.
- VI. Tanszerek, bútorzat.
- VII. Hangjegytár.
- VIII. Felügyelet.
- IX. A tantestület tagjai; irodalmi és társadalmi működésük.
- X. Növendékek.
- XI. Statisztikai kimutatás.
- XII. Nyilvános működés.
- XIII. Különféle tudnivalók.

I.

Egyházi zenénk.

Psallite Domino, qui habitat in Sion.

A keresztény vallás már kezdettől fogva nagy súlyt fektetett a zenére, mert az áhítatot, a vágyat egy szebb, jobb világ után a siron túl, sem a szó, sem más művészet nem képes olyan mélyen, olyan igazán kifejezni, mint a zene.

A mint már a zsidók úgy tekintették a zenét, mint az összekötő kapcsot, a közvetítőt Isten és ember között: úgy tekintették azt a keresztények is, sőt fokozottabb mértékben.

Azt a hatalmat, melyet a zene az emberi kedélyre gyakorol, már az első keresztények fölismerték és mint Sokrates egyháztörténetirő említi, már szent Ignác (47—107. Kr. u.) antiochiai püspök rendszeresen kezdte alkalmazni az éneklést az istentisztelet alkalmával. Ez a szokás a keresztény egyházakban nemcsak elterjedt és általánossá lőn, hanem mindinkább ápolgatott is és már a 2-ik században nyomát találjuk annak a törekvésnek, — mint arról Tertullian és Origenes, valamint alexandriai Clemens értesítenek bennünket, — hogy a katolikus egyházi ének a keresztény istentisztelettel mindenben megegyezőleg és megfelelőleg rendeztessék és megállapíttassék.

A vágy, hogy a zenét — mely kezdetlegessége daczára is mély és megrázó hatásokra volt képes, mint azt szent Ágoston saját magáról föl is említi — minél alkalmasabbá tegyék arra a főnséges föladatra, melyet reáruháltak: idézte elő a zene fejlődését általában, mert ennek lehet köszönni, hogy mindazon alapok, melyek nélkül a zene soha sem fejlődhetett volna arra a fokra, melyen ma áll, megvették. Ez alapok a hangrendszer, a

vonalszer, a többszólamúság és a metrika, melyeknek rendezése vagy föltalálása mind lángbuzgalmú egyházi férfiak nevéhez fűződik; nevezetesen a hangrendszert Ambrus milánói püspök rendezte először, melyet aztán nagy szt. Gergely pápa még tovább fejlesztett. A hangjegyírást 4 vonal segítségével arezzói Guidó benczés szerzetes alkalmazta rendszeresen, mert már előbb tettek kísérletet neumákkal, majd egy és két vonallal, mely kísérletek azonban még kevés eredménnyel jártak s csak annyiban bírtak értékkel, hogy az eszmét a vonalszer szerint való hangjegyírásához megadták.

Hucbald, szintén benczés szerzetes kezdte alkalmazni a kísérő szólamot, kölni Franko pedig a hangok idejének meghatározásával alapját vetette a metrikának.

E rövid kitérés után — melylyel csak rá akartam mutatni arra a fontos szerepre, melyet a keresztény egyház zenéje a zeneművészet fejlődésében betöltött — visszatérek tulajdonképeni tárgyamhoz. Meglévén az alap, melyre építeni lehetett, a keresztény egyházi zene csakhamar hatalmasan kezdett virágozni s a fönséges hymnusok, zsoltárok hangjai, mint termékenyítő haromszöpek hullottak a bűn forrásától eltikkadt szivekbe, fölelevenítve azokat a hittel, fölvidámitva egy szebb jövő reményével s betöltve a szeretet éltető melegével.

E korból valók az egyház legremekebb, legmagasztosabb énekei, melyeket nagy szt. Gergely pápa kiválogatva és rendezve, összegyűjtött és följegyeztetett s melyek most már a katolikus egyház szertartásaival elválaszthatatlanul és megmásíthatatlanul egybeforrtak s a mely énekeket az ő nevéről *gregorián* énekeknek nevezünk.

Ezen énekeknek megragadó, áhítatot keltő ereje abban a mély vallásos érzésben rejlik, mely azokat diktálta s a mely minden egyes hangjában oly fönségesen jut kifejezésre. Később, midőn a hitélet nem volt már oly benső, hanyatlani kezdett az egyházi zene is, főleg az ellenpontozatos kidolgozás túlhajtása által, mely mesterkéltté, világi színezetűvé tette. Annyira aláhanyatlott az egyházi zene lassankint, hogy a reformáció korában, midőn az új vallás templomaiban felcsendültek az egyszerű, magasztos chorálok hangjai — szükségessé vált a katolikus egyházi zenének reformálása is.

E reform Palestrina nevéhez fűződik (élt 1514—1594.), ki

miséjével — melyet jóltevőjéről *Missa Papae Marcelli*-nek nevezett — az egyházi zene terén új korszakot teremtett. Úgy ezen, mint többi egyházi műveiben szakít megelőzőinek mesterkéeltségével és az ellenpontozatos művészi kidolgozást a kifejezés mély bensőségével, egyszerű és dallamos szólamvezetéssel egyesíti.

Művei még hosszú időközön át mintái lesznek a főszege egyházi stílnak. Követői közül *Nanini*, *Felice* és *Giovanni Anerio* és *Allegri* emelkednek ki különösen.

A Palestrina stíl az egyházi zenében egy ideig megőrizte tisztaságát még követőinél is, lassanként azonban mindig több és több, az egyházi stíl komolyságával össze nem férő elem került bele, s azt a maga szépségéből teljesen kiforgatta. A mint azelőtt az ellenpontozatos kidolgozás túlhajtása tette mesterkéltté, szárazzá az egyházi zenét, a XVIII. században viszont a dallam túltengése, egyes énekesek vagy énekesnők kedvéért bevett hangcsikornyák ép az ellenkező végletbe hajtották az egyházi zene művelőit.

Mig azelőtt a legfőszegebb hangszer, az orgona volt a magasztos egyházi zenének méltó interpretatora és a műveket fiú-hangokkal kombinált vegyeskarra írták: a hangszeres zene és a primadonna-kultus fejlődésével és térfoglalásával a zenekart és az énekesnőket is alkalmazni kezdték, s a komoly, magasztos egyházi stíl helyébe a hatásvadászó, minden bensőség nélkül való csillogó, érzéki zene lépett.

Ezt az irányt a három klasszikus mester, Haydn, Mozart, Beethoven sem tudta megváltoztatni, annál kevésbbé, mivel működésöknek ereje nem az egyházi zene terén nyilvánult első sorban s így oly műveket, melyek Palestrina műveihez hasonlóan, új irányt jelöltek volna meg: nem is teremtettek.

Az egyes nagy zeneszerzők — természetesen nem lévén meg bennök az igazi vallásos meggyőződés — vagy nem írtak egyáltalán egyházi műveket, vagy ha írtak is, azok azt a benyomást keltik, melyet pl. egy csinált virágokból remekül elkészített csokor ébreszthet bennünk. Bámuljuk a készítő ügyességét, mondjuk művészetét, melylyel a valódi virágot oly csalódásig hűen utánozza, hogy az első pillanatban talán tévedésbe is ejt bennünket, de igazán nem tudjuk élvezni, mert hiányzik belőlök a természetes színek utánozhatatlan üdesége, végtelenségig finom árnyalata és a virágnak lelke, az illat.

Ezeknek az egyházi műveknek is megvan művészi struktúrájuk, mely a zenész embert bámulatra ragadja és csodálja benők a teremtő elme nagyságát, — de hiányzik belőlök az élet, a melegség, melyet csak az igazi vallásos meggyőződés adhat. Nem lévén hivatott művelő, természetesen aláhanyatlott az egyházi zeneirodalom és többnyire a kisebb-nagyobb egyházak karmesterei művelték azt, nem annyira benső szükségből, mint inkább szokásból vagy kenyérkeresetből, már pedig nagyon jól tudjuk azt, hogy a reális haszonért való küzdelemben az ideál szenved legtöbbet.

Hozzájárult a hanyatlás előidézéséhez az is, hogy az énekesnők és a zenekar alkalmazása által az egyházi karok főtartása jóval költségesebb lett és így jól szervezett ének- és zenekart csak a nagyobb jövedelemmel rendelkező egyházak tarthattak fön. A divattól azonban a kisebb egyházak sem akartak elmaradni s hogy a nagyrészt dilettánsokból alakult karok — melyek a nagy mesterek műveivel megbirkózni nem tudtak — szintén produkálhassanak zenés miséket, egyes jóhiszemű egyházi karnagyok kezdtek egész könnyű stílusban írni zenés miséket, melyek „Missa ruralis“ (paraszt mise) név alatt ismeretesek. Eltekintve attól, hogy az ily misék legnagyobb részében hiányzik a benső tartalom, az áhitat keltésére szükséges vallásos érzés, még zenei tekintetben is telve vannak izléstelenséggel és a hely szentségének meg nem felelő, operetteszerű passageokkal.*)

Az egyházi zenének ez az elfajulása azonban nem maradt visszahatás nélkül, úgyannyira, hogy egyesek az orgonán kívül minden más hangszert ki akartak küszöbölni a templomból, s csupán a gregorián éneket és az annak alapján Palestrina által megteremtett egyházi zenét tartották egyedül elfogadhatóknak.

Mások ismét nem zárták ki az egyes hangszereket, nagyon helyesen, hanem megkövetelték azoknak stilszerű alkalmazását. Ebből a küzdelemből kifolyólag keletkeztek Németországban e

*) Én magam hallottam ily zenés misét egy kisebb vidéki városban, melynek előadásában közreműkött két énekesnő, két énekes, egy hegedűs, egy trombitás és egy üstdobos, meg az orgonista. Valósággal komikumszámba ment az az erőlködés, mit ez a pár ember elkövetett; főleg a trombitás és a dobos és nemcsak az előadók, hanem maga az előadott mű (?) is önkéntelenül a vásári komédiás bódékat juttatták a hallgató eszébe. De hát azért zenés mise volt az mégis!

század közepén a szt. Cecilia egyletek, melyek az egyházi zenének reformálását tűzték ki feladatuk, s melyek már szép eredményt értek el. E példa után indulva, most már hazánkban is alakulnak ily egyletek, főleg püspöki székhelyeken s lassanként talán sikerülni fog az egyházi zenét ismét visszaterelni arra a helyes útra, a melyről eltért.

Mindezeket előrebocsátva, áttérek most már tulajdonképen tárgyamra: mily mértékben ápolják városunkban az egyházi zenét. Nálunk — egy-két műkedvelői szereplést részint még Lovass János róm. kath. kántor idejében, a ki egyes alkalmakkor férfikarra tanított be miséket, részint az újabb időkben néhány izben vegyeskarral és zenekarral előadott misét leszámítva — az egyházi zene művelése a középiskolai ifjúságra van bízva teljesen. Mivel a nevelés célja az értelmi és érzelmi világot egyenletesen fejleszteni, az érzelmekre pedig a vallás és a zene hatnak leginkább: nagyon helyes, sőt szükséges, hogy az egyházi zene is bizonyos tekintetben a tanítás tárgyát képezze, de csak annyiban, a mennyiben ez az ifjúság zenei képzettségének és képességének megfelel. Hogy bizonyos zenei képzettséget érjen el az ifjúság, ez attól függ, van-e alkalom a rendszeres elméleti és gyakorlati énektanítást párhuzamosan a karének tanulással keresztül vinni? Nálunk még eddig, sajnos, nagyon kevés gondot fordítanak a középiskolai énektanításra s mig pl. Németország gymnasiumaiban az énektanulás kötelező és hetenkint 8—12 óra esik rá, nálunk az énektanítás jóformán attól van függővé téve, van-e kedve a tanulónak az énekkarba belépni, vagy nincs.

A heti óraszám 2—4 között váltakozik, kivéve az ev. ref. gymnasiumokat, melyek dicséretes példával járnak elől, a mennyiben nálók a négy alsó osztályban az ének tanulása a kötelezett tantárgyak közé van fölvéve, osztályonként heti 2 órával, s azonkívül a karénekre külön van még heti 3—4 óra, összesen tehát heti 11—12 óra, a mint erről bárki meggyőződhetik nemcsak a helybeli, hanem más ev. ref. gymnasium értesítőjéből is.

Nálunk a róm. kath. főgymnasiumban heti 4 óra van szánva az énekre. Ebből 2 óra jut az első osztályban az alapismertetek elsajátítására, 2 a karénekre.

Tekintve más iskolák viszonyait és a körülményeket, tagadhatatlan, hogy a róm. kath. egyházközség nemes intenczióval és

a legjobb akarattal járt el akkor, midőn az ének- és zenetanítást — az ország sok más középiskoláját megelőzve — az általa fön-
tartott intézetben rendszeresítette, a mennyire azt a középiskolai
tanterv megengedi.

Ily kevés óraszám mellett is lehet némi eredményt fölmu-
tatni és az énektanulást paedagogiailag gyümölcsözővé tenni, ha
nem szakad meg az elméleti és gyakorlati képzés fonala rögtön
az első osztály elvégzése után, hanem azt helylyel-közzel a kar-
ének órákon is folytatni lehet. És ez lehetséges is, ha nem
követelnek az ifjúságtól erejét meghaladó ének-productiokat, a
melyek miatt, hogy mégis betanithatók legyenek, nemcsak az
elméleti és gyakorlati továbbképzést kell elhanyagolni, hanem az
énekeseket még külön órákra is berendelni. Ennek pedig mi a
következése? Az, hogy az a kevés alapismeret, melyet a gyer-
mek az első osztályban elsajátított, lassanként feledésbe megy,
mivel nincs alkalma azt ismételni, emlékezetében mintegy meg-
rögzíteni s így a harmadik, negyedik osztályban, — mikor pedig
már lehetne követelni bizonyos fokú hangjegyolvasási és elő-
adásbeli ügyességet — némi fegyelmezettséget, melyet a kar-
ban való éneklés folytán mégis megszereznek, leszámítva, a
tanárnak csaknem olyan gyakorlatlan énekesekkel kell fáradoznia,
mint az első osztályban. Így aztán a könnyebb művek betanu-
lása is több időbe és fáradságba kerül, a nehezebbeknek pedig
úgy betanítása, mint betanulása valóságos tortura. A különórákra
való berendelést pedig — ha ez sűrűn történik — az amúgy is
eléggé megterhelt és kevés szabad idővel rendelkező gyermek
zaklatásnak veszi és nemcsak az énekórákat utáltatja meg vele,
hanem könnyen alkalmat ad neki fegyelmi vétség elkövetésére,
a mennyiben tudva azt, hogy az ének nem kötelező tárgy, taná-
rának szavát sem tartja magára nézve kötelezőnek és úgy köny-
nyit magán, hogy ha épen kedve van eljönni a különórára,
eljön, de a legtöbb esetben valami ürügyet keres és talál, hogy
azt elmulasztja. Hogy ez mennyiben járul az énekórákon
különben is nehezen fönrtartható fegyelem megszilárdításához,
azt fölösleges bővebben fejtegetni.

Ilyen módon érjük el aztán a kitűzött czéllal egyenesen
ellenkező eredményt. A helyett, hogy a gyermek az éneket meg-
szeretné és azt kedvvel gyakorolná, megutálja azt, mert nem
lát benne mást, mint oly tárgyat, mely szabadidejétől megfosztja,

a nélkül, hogy ezért valami szórakozást vagy ismeretet nyújtana neki kárpótlásul. Mindezt bővebben fejtegetve, messze eltérnék tárgyamtól s úgy az egyházi zene fejlődését, mint ezt csak azért érintettem, hogy álláspontomat az alábbiakban jobban meg tudjam okolni.

A legjobb, legnemesebb intenczióból kifolyólag még a hatvanas évek elején szokássá vált nagyobb ünnepeken zenés miséket előadatni az ifjúsági ének- és zenekarral.

Ez a szokás, mely évtizedeken át föntartotta magát, s melyet most néhány évi szünetelés után újra fölelevenítenek: nemcsak hogy elő nem mozdítja azt a kettős czélt, — t. i. az egyházi zene fölvirágzását és a középiskolai ének- és zenetanítás magasabb fokra való fejlesztését — melynek érdekében kezdeményezték, hanem mindkettőnek határozottan kárára van. Ne büszkélkedjünk azzal, hogy ez szokás az egész világon egyedül csak minálunk van meg, mert már maga ez a tény gondolkodóba ejthet bennünket. Hiszen ha olyan életrevaló, olyan üdvös ez a szokás, annyi évtized óta már bizonyosan akadt volna utánzónk, mert hát más gymnasiumokban is van ének- és zenekar, nemcsak nálunk és sajátságos, az én tudomásom szerint eddig még sehol sem kultiválta az ifjúsági ének- és zenekar a zenés miséket.

Azt sem lehet ebből következtetni, hogy talán a mi gymnasiumunk áll első helyen az ének- és zenetanítás terén, mert hiszen, — nem is számítva a fővárosi középiskolákat — a miennél fejlettebb zenei élettel bíró vidéki városok határozottan jobb anyagot szolgáltatnak, mert a tanulóknak jó nagy része már bizonyos zeneismerettel bír, mikor a gymnasiumba kerül, míg nálunk alig akad az első osztályban egy-kettő. Arra sem lehet támaszkodni, hogy az elemi iskolában már megtanulják legalább a hangjegy-ismeretet, mert bizony 90% sem ismeri a hangjegyeket közülök s így a legegyszerűbb dolgokkal kell kezdeni ott, a hol legalább a hangjegyek nevének és értékének ismeretét már meg lehetne követelni.

Czikkelyem elején vázoltam az egyházi zene fejlődését és ebből azt látjuk, hogy az egyházi zene virágzásának fénykora a római iskola, vagyis Palestrina és követőinek idejére esik, a hanyatlást pedig a zenés misék elfajulása idézte elő, s hogy végre most az egyházi zene reformálásának korát éljük, a midőn

iparkodnak azt a fattyúhajtásoktól megtisztítani és visszaterelni abba a komoly, magasztos irányba, melyet a hely szentsége, a czél, hogy Isten dicsőítésére és a vallásos áhitat fölkeltésére szolgáljon, megkövetel.

E rövid vázlatból is megérthető, hogy mily irányban kell haladnunk, ha az egyházi zenét ápolni, fejleszteni és azt az ifjúság érzelmi nevelésénél is föl akarjuk használni, s hogy ezt a czélt az ifjúsági zenés misék föntartásával nemcsak hogy elő nem mozdítjuk, hanem egyenesen hátráltatjuk.

Már maga az a tény, hogy zenés mise *csak* női hangokkal kombinált vegyes karra van írva, elegendő ok arra, hogy az ifjúsági zenés misék eltöröltessenek.

Külömbőség van ugyanis a női és a fiú szoprán és alt hangok terjedelme között. Míg a női szoprán a kétvonalas g-ig, á-ig könnyen mozog, a fiú szoprán már az f-et is erőltetve éneklí. A női alt a kétvonalas c-ig mehet, míg a fiú alt már az egyvonalas á-nál nyerssé, kellemetlenné válik. A hangterjedelemnek megfelelőleg, természetesen úgy a női, mint a fiú szoprán és alt-nál más és más hangok lesznek azok, melyek természetesen, üdén, minden megerőltetés nélkül kellemesen hangzanak.

Míg a női szoprán az egyvonalas f-től a kétvonalas f-ig, az alt a kis nyolczados h-tól az egyvonalas h-ig terjedő fekvésben a legszebb, a legcsengőbb: a fiú szoprán az egyvonalas c-től a kétvonalas c-ig, az alt a kis nyolczados g-től az egyvonalas g-ig énekel legkönnyebben és legszebben. A különbség tehát 3—4 hang.

Nem segítünk a bajon avval, ha — a mint tették — a magasabb hangokat, f-et, g-ét vagy á-t például egy nyolczaddal lejjebb énekeltetjük, vagy azok helyett az összhangnak megfelelő más hangot veszünk, mert ezzel még nem változtattuk meg az általános hangfekvést és így, — mivel a női hang fekvése 3—4 hanggal magasabb, mint a fiú hangé — az ily módon javított(?) zenés miséknél a fiú szoprán és alt, habár f-et sem énekel, azért mégis oly magas, a hang természetének meg nem felelő fekvésben mozog, a mely utóvégre is kifárasztja az énekest és kellemesen, könnyen csengő hang és simán folyó éneklés helyett erőlködést és az e miatt szükségessé vált folytonos lélekzetvétel miatt megszaggatott kiabálást hallunk.

Ezen a bajon csak úgy lehet segíteni, ha az egész előadandó művet a fiú hangok fekvésének megfelelőleg átdolgozzuk, a minék pedig nincs értelme akkor, midőn — tekintettel az ének- és zenekar hiányos képzettségére — megfelelő műveket a bennök előforduló és képzett énekest, zenészt igénylő nehézségek miatt elővenni úgy sem lehet.

Hogy azonban mégis legyen zenés mise és azt az ifjúság adja elő, fölhasználták erre a célra azokat a főntebb említett könnyű stílusban irt u. n. rurális miséket, tehát épen azokat, melyek kevés kivétellel inkább színházba vagy cirkuszba valók, s melyektől ép azért az egyházi zenét meg akarják tisztítani.

De még ezeknek betanítása és betanulása is — aránylagos könnyűségük daczára — elég hosszú időbe és meglehetősen fáradtságba kerül olyan karral, melynek különben is kevés képzettségű tagjai évről-évre változnak és így arra sem igen lehet támaszkodni, hogy egy, már betanult művet néhány órai áttanulás után újra elővehetünk. Kezdetről fogva végig szerencsés voltam az iskola tanításában részesülni és így személyes tapasztalatból mondhatom, hogy bár ez idő alatt 2—3 mise járta évről-évre, vagyis folyton a már tanultakat használtuk föl: az egész évnek legnagyobb része a mise újratanulásával telt el és nagyon kevés idő jutott az évszázó vizsgálaton előadandó világi művek begyakorlására. Abban az időben azonban enyhítette a dolgot némileg az, hogy bizonyos időközökben a délutáni istentisztelet előtt az összes ifjúság négy hangra tanult be új, vagy ismételt át már előbb betanult egyházi énekeket, melyeket az ifjúsági miséken énekeltek, s ezt rendszeren egy zenéhez értő kegyesrendi tanár végezte. És bizony-bizony sokkal inkább megfelelt a célnak ez, mint a zenés misék forszírozása, mert azokat az egyszerű énekeket a hazai egyházi zeneirodalomnak leghivatottabb művelői, a Zsasokovszky testvérek finom érzékkel és ízléssel válogatták össze és a fiú-hangoknak megfelelő hangterjedelemben dolgozták föl és összhangosították. Tudta azokat az utolsó diák is, a kinek csak egy kevés hallása volt s a napról-napra való éneklésük folytán oly egyöntetű, korrekt volt előadásuk, hogy valóban az áhitat érzését keltették föl a hallgatóban.

Zsasokovszky énekgyűjteménye helyett később behozták a Szepesi-félt, a mely már inkább egy különben lánglelkű zenebarátnak dilettáns műve és nem számol az ifjúság hangterjedel-

mével. Elhagyták a délutáni istentiszteletek előtt való összejövetelt, a melyre pedig ép most lett volna nagyobb szükség, hogy a teljesen új anyagot átdolgozzák s mivel a rendes énekórákon nem volt idő a más egyházi énekek begyakorlására, énekelték azokat egy hangra, úgyszólván a templomban gyakorolva be, a minnek eredménye az a vontatott, szaggatott éneklés lett, a melyről alig lehet az ifjúságot leszoktatni, s melyet mély sajnálkozással hallottam, midőn hosszas távollét után városomba visszakerültem.

Vajjon, ha nem töltik el az időt a rendes énekórákon a zenés misék betanulásával, megtörténhetett volna-e ez? Bizonyára nem, mert hiszen én magam midőn szerencsés voltam a főgymnasiunban az ének- és zenetanári állást elnyerni, minden évben tanítottam be a világi műveken kívül — pedig alig volt év, mióta alkalmazva vagyok, hogy 3—4 ünnepély ne lett volna, a mi azelőtt nem fordult elő — 7—8 egyházi művet olyan mesterektől, mint Arcadelt, Palestrina, Praetorius stb. Ha ezt így lehet folytatni évről-évre, ismét az ifjúság közkincsévé válnak ezek a művek és le lehet az ifjakat szoktatni arról a vontatott, szaggatott éneklésmódról, mely már rossz szokássá vált és még a más, világi művek betanításánál is küzdeni kell ellene és így a haladást is akadályozza.

Ha már most összegezzük az elmondottakat, arra az eredményre kell jutnunk, hogy az ifjúsági zenés misék forszirozása úgy egyházi, mint művészeti és paedagogiai szempontból káros.

Egyházi szempontból káros, mert az egyházi zenének ép azt a fáját műveli az ifjúság, mely, a mint kimutattam, az egyházi zene hanyatlását idézte elő, s a mely ellen nemcsak a legtekintélyesebb egyházi férfiak, hanem hirneves zeneszerzők is küzdenek,*) mivel világi színezetű stílusuk miatt egyáltalán nem szolgálnak a vallásos áhitat fölkelésére, másrészt a czélnak meg nem felelő tartalom és pongyola kidolgozás miatt az egyházi zene fejlődését sem mozdítják elő.

*) Wagner Richárd az egyházi zenéről ezeket mondja: „Az emberi hang mint a szt. igék legméltóbb közvetítője, kell, hogy első helyet foglaljon el az egyházban, nem pedig az instrumentális dísz, vagy épen a napjainkban a legtöbb egyházi zeneműben előforduló *trivialis czinczogs* (Geigerei).“ (Gesammelte Schriften 2. köt. 337. l.)

Ha művészeti oldalát tekintjük a dolognak, szintén csak azt konstatálhatjuk, hogy úgy az ifjúság, mint a közönség zenei izlésének elrontására vezet. Hiszen ez már magának a dolognak természetéből kiviláglik. A hely szentsége, a cél megköveteli, hogy az egyházi ének és zene előadása korrekt, bizonyos művészi fokon álló legyen, mert ellenkező esetben nem erényt gyakorolunk, hanem vétket követünk el. Már maga az a tény, hogy úgyszólván gyakorlatlan énekesekkel és zenészekkel oly dolgot akarunk produkáltatni, mely mégis bizonyos fokú zenei készséget követel, eleve meggyőzhet bennünket arról, hogy korrekt előadást nem követelhetünk, még kevésbé akkor, ha — mint fentebb kimutattam — az előadandó dolog egyáltalán nem felel meg az énekesek hangterjedelmének. Az egyszerű, zeneileg kevésbé művelt embernek talán tetszeni fog, nem tagadom, de annak, ki csak egy kevés zenei izléssel bír, azt a szálnalmas erőlködést, melyet a meg nem felelő hangterjedelem miatt az énekesek, a nehezebb részeknél úgy az énekesek, mint a zenészek elkövetnek: valóságos gyötrődés végighallgatni.

Hogy aztán az ily produkció mennyiben járul hozzá akár az ifjúság, akár a közönség zenei izlésének fejlődéséhez, azt fölöslegesnek tartom bővebben fejtegetni.

Legtöbbet árt paedagogiai szempontból. Az énekórákból a legtöbb időt a zenés mise betanítása foglalja el s különben is kevés lévén a heti óraszám, a rendes képzés megszakad, sőt különórákkal kell pótolni, hogy az egyes ünnepélyeken előadandó világi művek is begyakorolhatók legyenek, esetleg egy-két egyszerűbb egyházi éneket betanuljon az ifjúság. Hogy eredményt érzünk el, egyik főkellék az, hogy a tanuló tárgyát megszeresse. És sajnos, ép az éneknél, a mely pedig már természeténél fogva magában bírja ezt a föltételt, a jelen körülmények között ezt kivinni szinte lehetetlen, mert a képzettségének meg nem felelő, nehezebb műnek betanulása a gyermekre nézve fárasztóvá lesz, kedvét elveszti, a különórákra való berendelés pedig nemcsak még jobban elősegíti ezt, hanem — mint már említettem, — fegyelmi kihágásokra is alkalmul szolgál és a fegyelem föntartását nehezíti meg.

Hol marad akkor az a paedagogiai cél, melyért az énektanítás a középiskolákba fölvétetett?

Mivel az évtizedeken át folytatott gyakorlás által az ifjú-

sági zenés misék megtartása annyira megszontosodott szokássá vált, hogy úgy az intéző körök, mint a közönség most már követeli azokat és eltörlésüket úgy tekintené, mint a gymnasiumi ének- és zenetanítás hanyatlását, s mivel ezt a szokást, igaz ugyan, hogy a legjobb akarat és a legnemesebb intenczió, de egyúttal a dolog lényegében való járatlanság honosította meg: iparkodtam lehetőleg alaposan megvilágítani az okokat, melyek azoknak eltörlését a leghatározottabban megokolják, mert ha higgadtan, tárgyilagosan megfontoljuk az általam fölhozott és nagynevű mesterek véleményén, valamint saját tapasztalatomon alapuló okokat, lehetetlennek tartom, hogy az ifjúsági zenés misék legnagyobb barátja is be ne lássa tévedését.

Mióta hazakerültem, ha eddig szóval vagy tollal nem is, de néhány éven át az ifjúsági zenés misék teljes mellőzésével és helyettök a zeneiskolai növendékek és műkedvelők által betanult zenés misék előadásával tetteleg küzdöttem e szokás ellen. Ért e miatt már engemet sok gáncs és alaptalan vád, de — bár őszinte és jóakarató szándékom tudatában rosszul esett ez — haladtam tovább a magam útján, bizva abban, hogy idővel be fogják látni tévedésüket és akkor kárpótolva leszek fáradozásomért.

Beláttam azonban saját tévedésemet is, mely abban áll, hogy egy több évtizedes szokást nem lehet egyszerre megszüntetni, ha csak a közvélemény maga is úgy nem alakul, hogy belássa a szokás helytelen voltát. Ehhez pedig az szükséges, hogy fölvilágosítsuk a közönséget tévedéséről és megmutassuk a helyes irányt, melyen haladni lehet és kell.

Ezt a célt tűztem magam elé, midőn az elmondottakban iparkodtam kimutatni az ifjúsági zenés misék káros hatását úgy egyházi, mint művészi és paedagogiai szempontból, s midőn az alábbiakban rámutatok arra, miként lehetne szerintem az egyházi zenét is az ifjúság belevonásával felvirágoztatni.

Meggyőződésem szerint az első teendő az lenne, hogy alkalmas énekgyűjteményt adjunk az ifjúság kezébe és első sorban az ifjúsági miséken előadandó egyszerűbb egyházi énekeket gyakorolja be a kar és annak vezetése mellett az öszszes ifjúság.

Nagyobb ünnepek alkalmával pedig az egyházi remekírók művei csendüljenek fel az istenházában, hiszen ezeknél magasz-

tosabb, megfelelőbb egyházi műveket különben sem találunk, mert ezek a mesterek — a mint említettem — fiú-hangokkal kombinált vegyeskarra irták műveiket és így a mellett, hogy valóban az Isten dicsőségére, a vallásos áhitat fölkeltésére szolgálnak, egyúttal — válogatva természetesen — nem rónak oly nehéz feladatot a karra, mert már az maga lényeges könnyebbség, hogy a hangterjedelemnek megfelelők s ha Róma szt. Péter templomában, tehát a központban, mely minden tekintetben az irányt adja meg napjainkban is — még pedig gyermek-énekekkel — ezeket a műveket éneklük: ránk nézve sem lesz szégyen, vagy visszaesés, ha ezeket az egyházi műveket énekel-tetjük ifjúságunkkal.

Ha ezt behozzuk, a csekély heti óraszám mellett is marad idő úgy a rendes továbbképzésre, mint azoknak az egyházi és a világi műveknek begyakorlására s akkor lényegesen javulni fog a helyzet s ha nem is rögtön, de néhány év leforgása után nemcsak fegyelmezett és a körülményekhez képest gyakorlott vegyeskarral fog rendelkezni az intézet, hanem a helyes megosztás által az egyházi zene művelése is virágzásnak indul. Mig ugyanis az ifjúság az egyházi zenének ezt a válfaját kultiválná, a zenés misék előadása egyelőre a zeneiskola növendékeinek és műkedvelőknek feladata lenne, kik mindenestre — az arra való művekből válogatva — azt elő is tudnák adni, még pedig úgy, hogy az ájtatoskodást nem zavarni, hanem emelni fogják, a mint azt pár ízben meg is mutatták.

Mindenestre kérdésbe sem jöhet az az előny, mely akkor állana elő, ha egy rendes egyházi ének- és zenekar alkalmaztatnék. Ez azonban, legalább egyelőre, pium desiderium, melyet azonban pótolni lehetne az által, ha legalább egyesek, a keret lenne állandóan alkalmazva, a hiányokat pedig a zeneiskola pótolná. És ez nem is kivihetetlen terv.

Tekintve az óriási arányú fejlődést, melyet városunk az utóbbi időben minden téren elért, csakhamar elodázhatlanná fogja tenni egy rendes városi zenekar szervezésének kérdését. Siettetni fogja e kérdés napirendre kerülését főleg a színügy rendezése, mert addig, míg a direktorokra lesz bízva a zenekar szerződése az egy téli szezonra, sohasem fogunk oly zenekarral rendelkezni, melynek fegyelmezettsége, előadásának művészi színvonala a mi közönségünk nagy igényeit kielégíteni képes lenne

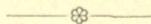
és megfelelő lenne annak a nagy áldozatnak, melyet a város évente a színügy érdekében hoz.

Már a mult évi értesítőben fejtegettem a városi zenekar szervezésének kérdését és nem akarok itt ismétlésekbe bocsátkozni, csak rá akarok mutatni arra a tényre, hogy a térzenék tartása — mely pedig jelentékenyen hozzájárulna a zenekar fönntartásának költségeihez — most, midőn a vasúti sétatér rendeztetett, nemcsak lehetségessé vált, hanem szinte nélkülözhetlennek tűnik föl.

Ezek a kisebb-nagyobb okok és alkalmak végre is a megoldás felé fogják terelni a dolgot s ebben az esetben azt hiszem, az egyház sem zárkóznék el attól, hogy vízszontszolgálat fejében ő is hozzájáruljon a zenekar fönntartásának költségeihez. Más városokban már régebb idő óta így van ez, pl. Szabadkán, Kassán stb., nem is említve Brassót, mely 25 tagból álló zenekarának fönntartására — eltekintve attól, hogy a zenekar tagjai minden fellépésükért külön honoráltatnak a rendes fizetésen felül — évenként 8750 frtot áldoz.

Mindenesetre évekre szóló fejlődési processust jelent ez, de hitem szerint nincs messze az idő, midőn ez úgyszólván a közvélemény nyomása folytán be fog következni s akkor egyházi zenénk virágzása is biztositva lesz. Addig is pedig iparkodnunk kell az útát előkészíteni s a meglevő erőkkal odahatni, hogy az egyházi ének és zene minél inkább megfeleljen magas sztos hivatásának, úgy, hogy a ki hallja, elmondhassa szt. Ágostonnal: „Mennyire sirtam, oh Uram, hymnusaid és énekeid fölött, midőn a te kedvesen éneklő gyülekezetednek hangja oly hatalmasan megindított engemet. A hangok zsongtak fülemben és szivembe a te igazságod szállt. Ekkor föllángolt bennem az áhítat érzelme, könnyeim kicsordultak és én oly jól éreztem magamat.“ (Vallomások IX. 2.)

Szent-Gály Gyula.

II.

Adatok az iskola életéből.

Adatok az iskola fejlődéséhez. A lefolyt iskolai évben is örömmel konstatálhatjuk az állandó, fokozatos fejlődést, amelyben a beirt növendékek száma a múlt évihez képest 25% emelkedést mutat. (Az 1897—98. iskolai évben ugyanis 105 volt a beirt növendékek száma, a most lefolyt iskolai évben pedig 132.)

Mivel már a múlt iskolai évben érezhetővé vált a tanerőhiány, főleg a czimbalom és elméleti oktatásra való tekintettel, és ez a hiány a növendékek szaporodása folytán pótlásra szorult: a tanács egyelőre mint kiegészítő tanerőt — a czimbalom és elmélet oktatására — Kádár Emma kisasszonyt, Allaga és Kún László egyik kiváló tanítványát, az orsz. m. kir. zeneakadémia volt növendékét és az „Újpesti zeneművelő egyesület“ (conservatorium) tanárnőjét alkalmazta (19,596/1898. sz. t. v.), kiben az iskola ismét egy jeles szakerőt nyert. A fokozódó szükségletek mellett az iskola rendes kiadásaira eddig megállapított 160 frt átalány kevésnek bizonyult, a mit leginkább a hangjegytár érzett meg. E bajon is segített a tanács, midőn a felügyelő bizottság javaslatára a 18,614/1898. sz. végzésével általában 50 kr. beiratási díj és azoktól, kiknek otthon hangszerek nem lévén, az iskola hangszerein gyakorolnak, félvévenként 1—1 frt hangszerhasználati díj szedését rendelte el. Ez intézkedés következtében az évi rendes átalány 250 frtra volt fölemelhető.

Nemcsak az iskola, hanem zenei életünk fejlődésére is messze kiható eredménye van az 5721/1899. sz. t. végzésnek, mely lehetővé tette, hogy az iskola, a tantestület tagjainak a helybeli két dalárdának, az iskola növendékeinek és a színházi zenekar tagjainak közreműködésével a városi színházban zeneiskolai alaptőke létesítésére egy nagyobb szabású zenekari hangversenyt rendezhetett, belépődíjak szedése mellett.

A hangverseny anyagilag ugyan nem sikerült, mivel a bevétel és kiadás teljesen egyező lévén, az alaptőke létesítésére semmi sem volt fordítható; annál fényesebb volt azonban az erkölcsi siker, mely az iskola ezen első nagyobb kísérletét koronázta s a mely siker lehetővé teszi egyrészt azt, hogy ily hangversenyek tartása állandósíttassék, másrészt azt a reményt nyújtja, hogy idővel az erkölcsi sikerrel egyúttal anyagi haszon is háramolhat az iskolára. Egy tanúságot is vonhatunk le ebből a hangversenyből, azt t. i., hogy addig, míg rendes városi zenekarunk nem lesz, mely köteles az iskola ilynemű hangversenyein közreműködni: zenekari hangversenyek tartása nemcsak rendkívüli fáradságba, hanem tetemes anyagi áldozatba is kerül. Ennél a hangversenynél is ez oknak tulajdonítható az anyagi eredménytelenség, mivel a zenekar tagjainak a színháznál való elfoglaltsága miatt, a hangverseny közvetlenül a szini évad bevégzése után volt megtartható, tehát abban az időben, midőn a közönség már kifáradt és még nem pihente ki magát a színházba való járástól és így inkább csak a szereplők hozzátartozóiból és a zene iránt jobban érdeklődőkből telt ki a közönség, és az így befolyt csekély jövedelmet is legnagyobbbrészt a színházi zenekar tagjainak díjazása emésztette föl. Mindez elkerülhető és így a jövedelem fokozható lenne rendes városi zenekar közreműködése esetén, mert e fölött a zenekar fölött elsősorban a város és nem a színigazgató rendelkezvén, a hangverseny ideje alkalmasan megválasztható, tehát a nagyobb közönség révén több jövedelemre is lehet számítani, a melyhez hozzájárulna az is, hogy ily rendes városi zenekar nem külön díjazásért, hanem kötelességszerűen működne közre. Ez a tény maga is hozzájárul ahhoz, hogy — mint a bevezető cikkelyben említettem — egy rendes városi zenekar szervezésének a kérdése minél előbb a megoldás felé tereltessek.

Ez az örvendetes fejlődés lassanként az iskola czélszerű és állandó elhelyezésének kérdését is — melylyel mint örömmel jelenthetjük, az intéző körök már foglalkoznak — közelebb viszi a megvalósuláshoz. Legnagyobb baja a mostani helyiségnek, hogy — czélszerűtlen beosztásától eltekintve — nem rendelkezik az iskola oly nagyobb teremmel, melyben házi és vizsgálati hangversenyeit megtarthatná, a mely körülmény nyilvános működését nagy mértékben megszorítja. A növendékek számának

emelkedése és azon körülmény folytán, hogy évről-évre több lesz a képzettebb növendékek száma, évről-évre — bizonyos fokig természetesen — több és több házi és vizsgálati hangverseny tartása válik szűsüggé, részint hogy a növendékek az annyira szükséges nyilvános szerepléshez hozzászokjanak, részint hogy a közönség is minél több alkalommal tudomást szerezhessen az iskola működéséről és tanításának eredményéről. Ez azonban a mostani helyiségben lehetetlen, mert nem rendelkezvén ily hangversenyek megtartására alkalmas teremmel, költségkimelés és a hangszereknek többszöri szállítása következtében beállható károk elkerülése szempontjából kénytelenek vagyunk az ily hangversenyek számát a minimumra redukálni és még akkor is, mivel más terem nem áll minden időben rendelkezésünkre, ki vagyunk téve annak az eshetőségnek, hogy ezeket is a legalkalmatlanabb időben kell megtartanunk, mint ez a lefolyt tanévben is történt. Egymásután kellett ugyanis — az egy vasárnap kivételével — mind az öt vizsgálati hangversenyünket megtartani, hogy így a hangszerszállítás és más dolgok csak egyszeres és ne ötszörös kiadást okozzanak s akkor is oly időre kellett tennünk, midőn még más iskolákban javában folytak a vizsgálatok, a mely körülmény növendékeink jórészt megakadályozta a nyilvános föllépésben. Őt ily hangversenynek közvetlenül egymás után való tartása a növendékekre úgy, mint a tantestületre nézve rendkívül terhes és fárasztó, a közönségre nézve nemkülömben. Ha alkalmas terem áll rendelkezésünkre, mindez elkerülhető, mert ez esetben, a mellett, hogy a hangversenyek megtartása, a műsorok nyomatását leszámítva, más kiadásba nem kerül, már a tél folyamán megkezdhetjük azokat és bizonyos időközökben, megválasztva a legalkalmasabb időpontot, folytathatjuk június elejéig, mely hónapban, tekintettel arra, hogy növendékeink legnagyobb részének nemcsak a mi iskolánkban, hanem elsősorban a rendes tanulmányaikból teendő vizsgálatokra kell készülniök, elegendő lenne a záróhangverseny és a rendes vizsgálatok megtartása. Így beosztva, a közönség úgyszólván az egész év folyamán figyelemmel kísérheti az iskola működését, a mely körülmény sokban hozzájárul az érdeklődés fölkeltéséhez és annak ébrentartásához, másrészt a növendékek is kevésbé lesznek megterhelve és így több kedvvel működnek közre, a mi ismét a szebb siker biztosításához járul. Adja Isten, hogy a helyiség kérdése-

nek megoldásával az iskola mielőbb megszabaduljon egy olyan akadálytól, mely szépen megindult fejlődésében észrevehetően visszatartja.

Beírások. A most lefolyt tanévben is két izben vétettek föl növendékek. Első izben a beírások szeptember 1-től 8-ig tartottak, mely alkalommal beiratkozott egyéenként 113, tanszak szerint 118 növendék; ehhez járult a második félévben még 14 új növendék. A beírt növendékek száma tehát egyéenként 127, tanszak szerint 132 volt.

Tandijmentesség. A városi tanács a lefolyt tanévben a következő növendékeknek adta meg a tandijmentesség kedvezményét: az alsófokú zeneiskolában a zongora tanszak II. osztályából: Lusztig Gizella, Soós Mariska, Soós Béla, Vrabel Ilona, Wogrincsic Amália, Veress Irma; a III. osztályból Farkas Nándor, Mezei Ilona, Soós Margit, Wogrincsic Villibald növendékeknek; a hegedű tanszak II. osztályából: Farkas Menyhért, Pokorny Károly; a III. osztályból: Nagy Zoltán; a IV. osztályból: Falta László, Kolompai G. Mihály, Lamm Ottó növendékeknek.

A középfokú zeneiskolában tandijmentességben részesültek a zongora tanszak első osztályából: Falta Gizella; a hegedű tanszak II. osztályából: Beliczay Imre, Szántár Francziska, Vrabel István növendékek.

A czimbalom tanszak növendékei közül Pozsár Ferencz II. oszt. növ. nyert tandijmentességet.

Fél tandijmentességben részesült Soós Aranka, az alsófokú zongora tanszak II. oszt. növendéke. (16757/1898. sz. t. v.)

Utólagosan részesültek a tandijmentesség kedvezményében: Dékány Mariska, a magánének tanszak II. oszt. és Mihó Ernő, az alsófokú zongora tanszak IV. oszt. növendéke. (19071/1898. sz. t. v.)

Helyettesítés. Néhány órát leszámítva, melyet a tantestület tagjai egymás között fölosztottak, hosszabb ideig tartó helyettesítésre a lefolyt tanévben nem volt szükség.

Jótékonyosság. Részint az iskola hangjegytára részére, részint jutalmazásra hangjegyeket adományoztak:

Tekintetes Bourdeaux Géza zeneiskolai tanár adománya: Beethoven Hegedű románczok op. 40. és 50. (jutalmazásra).

T. Forberg Ottó lipcsei zeneműkiadó adománya: Mayer-Helmund Erik és Vilm. egy-egy műve. (Hangjegytár részére.)

Kádár Emma zeneiskolai tanárnő adománya: Molitorisz J. Czimbalom átíratok és a „Czimbalom családi körben“ című folyóiratnak 3. és 4. száma (jutalmazásra).

T. Koller Ferencz zeneiskolai tanár adománya: Bach E. Román cz, Bellini-Singelie „Norma“, Gounod-Singelée Faust-ábránd hegedű- és zongorára (jutalmazásra).

Főtiszt. Kováts Antal kegyesrendi tanár és a zeneiskolában a zenetörténet tanárának adománya: Kováts Antal „A szerelmi bánkódás kifejezése a magyar népköltészetben“ 4 példány (4 leg-szorgalmasabb növendékének jutalmazására).

T. Klökner Ede budapesti zeneműkiadó adománya: Hubay J. op. 67., Magyar nóták (heg. és zong.), Greisinger Iván Thema con variationi (2. heg). Az iskola hangjegytára részére.

A Metzger Béla-féle könyvkereskedés (özv. Metzger Béláné úrnő) adománya: zongorára: Frieid J. 1. és 5. sz. nocturne, Haydn-Standke op. 28. Andante, Kuhlau C-dur szonáta, Mendelssohn 2 dal szöveg nélkül (6. és 14. sz.); hegedű és zongorára: Beethoven F-dur román cz és Herman G. „Musikalisches Bilderbuch“ gyűjteményéből 8 szám. (Jutalmazásra.)

Kötelességünknek tartjuk egyúttal fölemlíteni azt a sziveséget is, melyet a „Kecskeméti dalárda“ és a „Polgári dalkör“, továbbá Benkóczy Viola, Dékány Juliska, Fekete Irma úrhölgyek és Fekete Béla úr, mint iskolánknak volt növendékei, azonkívül Bodroghy Irén és Révész Mariska úrhölgyek, Geday Sándor és főtiszt. Horváth György urak, mint műkedvelők, az 1899. márczius hó 21-én és a junius hó 27-én tartott hangversenyeken való szives közreműködésükkel, végül főtiszt. dr. Tóth György, a kegyesrendi főgymnasium igazgatója, a tornacsarnoknak a hangversenyekre való átengedésével iskolánkkal szemben gyakoroltak. Fogadják mindannyian iskolánk iránt való nemes érdeklődésükért leghálásabb köszönetünket.

Fegyelem. Ez évben, fájdalom, alkalmazni kellett egy növendékkal szemben a fegyelmi büntetések legsúlyosabbikát, a kizáratást. Pokorny Károly ugyanis, az alsófokú hegedű tanzsak II-ik oszt. tandijmentes növendéke, ki ismételt figyelmeztetés daczára is egymásután több heti órát igazolatlanul mulasztott és e mellett oly erkölcsi magaviseletet tanúsított, mely növendéktársaira nézve is káros befolyással lehetett volna: a szerv. szab. 105. §-a alapján a felügyelő bizottság 1898. november hó 3-án tartott

ülésének határozatából kifolyólag az intézetből kizáratott. Sajnosan kell megjegyeznem azt is, hogy a lefolyt tanévben a növendékek egy része az elméleti órák látogatásában hanyag volt, a melynek oka azonban nem annyira magukban a növendékekben, mint inkább egyes szülőknek azon téves felfogásában leli alapját, hogy az elmélet teljesen fölösleges.

Mint mindenben, úgy a zenében is a gyakorlat, párosulva a szükséges elméleti ismerettel, adja meg az alapos tudást és a tanterv megállapításánál és a tananyag beosztásánál tekintettel voltunk arra, hogy lehetetlent ne kívánjunk a növendékektől. Az egyes évfolyamokra beosztott elméleti anyag ép ez okból oly csekély, hogy azt játszva sajátíthatja el a növendék az iskolai óra alatt, csak szorgalmasan látogassa. Helytelenül járnak el tehát a szülők, ha téves felfogásukat gyermekeikbe is átplántálva, nemcsak azokat szoktatják a hanyagságra, — hiszen minden gyermek hajlandó a dolog könnyebb végét fogni, pláne, ha ezt még a szülői tekintély is támogatja és így felületessé teszik azoknak zenei ismeretét, — hanem közvetve gyermekeik által a többi növendékeket is tévútra vezetik és így az ilyen iskolában különben is nehezen fenttartható fegyelmet meglazítják és ez által az iskola működése elé is akadályt gördítenek.

Ha egyik-másik szülőnek kétsége van bármi tekintetben is, első sorban iparkodjék azt alapos értesülés által eloszlatatni, s ha meggyőződött arról, hogy felfogása téves volt, iparkodjék gyermekeivel is megtartatni az iskola szabályait. Sőt, ha talán még ez után is marad fönn némi kétsége, ezt ne nyilvánítsa gyermeke előtt, ha már iskolába járattja, mert ezzel tanítójának, az iskolának tekintélyét rontja le előtte, tekintély nélkül pedig sem fegyelmet föntartani, sem eredményt produkálni nem lehet.

Jónak látom ezt fölhozni és e helyen is kérni a t. szülőket, hogy gyermekeik magaviseletéről és előmeneteléről ne csak az értesítők, esetleg az intő czédulák által vegyenek tudomást, hanem időközönként személyesen is tudakozódjanak, mely esetben nemcsak gyermekeikre tudnak buzdítólag hatni, hanem apróbb félreértésekre fölvilágosítást nyerve, magukat is megnyugtathatják és a mi működésünket is megkönnyítik.

A felhozott kizáratást és néhány növendéknek az elméleti órákról való igazolatlan elmaradását leszámítva, a fegyelem általában kielégítő volt.

Tanári értekezletek. A tantestület a lefolyt tanévben nyolc-szor tartott értekezletet, u. m. 1898. szeptember hó 8-án, melyen az órarend állapított meg, 1898. november hó 1-én és 1899. február hó 15-én ellenőrzési, 1898. deczember hó 21-én, 1899. márczius hó 22-én és június hó 21-én osztályozó értekezletet, végre 1899. május hó 6-án és június hó 14-én, mely két értekezleten az évváró vizsgálatokon résztvevő növendékek névsorát és az előadandó zeneműveket, valamint a vizsgálatoknak idejét állapította meg a tantestület.

Halálozás. A lefolyt tanévben e szomorú rovatnak is helyet kell adnunk, a mennyiben június hó 3-án egyik tehetséges és szép reményekre jogosító növendékünket, Pittner Jenőt ragadta el a halál társainak sorából. Nyugodjék békében.

Tanítási idő. A rendes tanítás szeptember hó 9-én kezdődött és tartott — az egyes megállapított szüneteket kivéve — megszakítás nélkül június hó 21-ig. A tanítási idő főleg délután 2-től 7-ig tartott, nehogy az más iskolák tanítási idejével összejöttébe jőjjön.

Vizsgálatok. Magánvizsgálat ez év folyamán két ízben tartott, és pedig 1899. április hó 22-én, a midőn Dobozy Sándor, az alsófokú hegedű tanszak I. és május hó 16-án, midőn Scheiber Béla, az alsófokú hegedű tanszak I. és Bátky Zoltán a III. osztályából tettek magánvizsgálatot a szerv. szab. 62. §-a alapján. Mindkét ízben főtiszt. Horváth György felügyelő biz. tag elnökölt.

Az évváró rendes vizsgálatok a gyakorlati játékból és a köteles melléktárgyakból június hó 28-án tartattak meg és pedig délelőtt a zongora- és czimbalom-, délután a hegedű tanszak növendékei és a zenetörténeti tanfolyam hallgatói vizsgáztak. A délelőtt folyamán jelen voltak mint biztosok: ft. Hanusz István és dr. Szeless József, a délután tartott vizsgálatokon pedig ifj. Baktay Mihály és ft. Horváth György biz. tag urak.

III.

A zeneiskola tervezete, órarend.

A zeneiskola a zongora-, hegedű-, czimbalom-, magánének tanszakokat és a karének tanfolyamot öleli fel. A zongora- és hegedű tanszak két tanfolyamra oszlik, u. m.: 4 éves alsó- és 6 éves középfokú tanfolyamra.

A magánének tanszak 3, a czimbalom tanszak 5 és a karének tanfolyam 3 éves tanfolyamból áll.

I. Kötelező tárgyak a zongora és hegedű tanszakon.

A) Alsófokú tanfolyam.

A zongorán vagy hegedűn, mint fő tárgyon kívül:

Az I. osztályban: gyakorlati hangjegyírás a szükséges elméleti ismeretekkel kapcsolatban, zenei diktálás.

A II., III. és IV. osztályban: zenei diktálás, zeneelmélet.

B) Középfokú tanfolyam.

A fő tárgyon kívül:

Az I. osztályban: általános zeneelmélet, az alaktan elemei.

A II. és III. osztályban: összhangzattan.

A IV. osztályban: zeneszerzés az alaktannal kapcsolatban, kamarazene.

Az V. osztályban: zeneszerzés az alaktannal kapcsolatban, kamarazene, zenetörténet.

A VI. osztályban: hangszerelés és partitúra olvasás, kamarazene, zenetörténet.*

* A hegedű tanszakon ezenkívül a IV., V. és VI. osztályban a zongora.

II. Kötelező tárgyak a czimbalom tanszakon.

Az I. osztályban: gyakorlati hangjegyzírás a szükséges elméleti ismeretekkel kapcsolatban, zenei diktálás.

A II. és III. osztályban: zeneelmélet, zenei diktálás.

A IV. osztályban: összhangzattan, zenetörténet.

Az V. osztályban: alaktan, zenetörténet.

III. Kötelező tárgyak a magánének tanszakon és a karének tanfolyamon.

Az I. osztályban: zeneelmélet, zongora.

A II. osztályban: összhangzattan, zenetörténet, zongora.

A III. osztályban: alaktan, zenetörténet, zongora.

Sorszám	Tanár	Tantárgy	Hétfő			Kedd		
			Óra	Csoport	Terem	Óra	Csoport	Terem
1	Bourdeaux Géza	Zongora	3-4 4-5 — —	V. IV. — —	II. II. — —	11-12 3-4 4-5 5-6	I. II. III. VI.	II. II. II. II.
		Elmélet	5-6 6-7	V. a) III. a)	IV. IV.	— —	— —	— —
2	Kádár Emma	Zsuzsibalom	9-10 3-4 4-5 5-6	VII. IV. V. VI.	III. III. III. III.	2-3 4-5 5-6 —	I. II. III. —	III. III. III. —
		Elmélet	—	—	—	3-4	II. b)	III.
3	Koller Ferencz	Hegedű	—	—	—	10-11	X.	V.
			11-12	II.	V.	11-12	III.	V.
			—	—	—	2-3	IV.	V.
			—	—	—	3-4	VII.	V.
			4-5	I.	V.	4-5	IX.	V.
			5-6 6-7	V. XI.	V. V.	5-6 6-7	VI. VIII.	V. V.
4	Kováts Antal	Zenetörténet	—	—	—	—	—	—
5	Szent-Gály Gyula	Zongora	— —	— —	— —	4-5 5-6	I. II.	IV. IV.
		Magánének	9-10 4-5	I. II.	I. IV.	— —	— —	— —
		Karének	— —	— —	— —	— —	— —	— —
		Elmélet	— —	— —	— —	— —	— —	— —
		Kamarazene	5-6	I.	II.	—	—	—
6	Veress Klára	Zongora	11-12 4-5 5-6 —	VI. I. VII. —	I. I. I. —	11-12 2-3 4-5 5-6	II. III. V. IV.	I. I. I. I.
		Elmélet	—	—	—	3-4	IV. b)	IV.

Szerda			Csütörtök			Péntek			Szombat			Heti óraszám
Óra	Csoport	Terem	Óra	Csoport	Terem	Óra	Csoport	Terem	Óra	Csoport	Terem	
2-3	IV.	II.	2-3	II.	II.	3-4	V.	II.	11-12	I.	II.	18 24
3-4	V.	II.	3-4	I.	II.	4-5	IV.	II.	3-4	II.	II.	
—	—	—	4-5	III.	II.	—	—	—	4-5	III.	II.	
—	—	—	5-6	VI.	II.	—	—	—	5-6	VI.	II.	6
4-5	IV. a)	IV.	—	—	—	5-6	II. a)	IV.	2-3	I. a)	III.	21 24
5-6	VI. a)	III.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
9-10	VII.	III.	2-3	I.	III.	9-10	VII.	III.	3-4	I.	III.	
2-3	V.	III.	4-5	II.	III.	2-3	V.	III.	4-5	II.	III.	3
3-4	IV.	III.	5-6	III.	III.	3-4	IV.	III.	5-6	III.	III.	
4-5	VI.	III.	—	—	—	4-5	VI.	III.	—	—	—	
—	—	—	3-4	III. b)	III.	—	—	—	2-3	I. b)	IV.	3
—	—	—	10-11	X.	V.	—	—	—	10-11	X.	V.	33 33
—	—	—	11-12	III.	V.	11-12	II.	V.	11-12	III.	V.	
—	—	—	2-3	IV.	V.	—	—	—	2-3	VII.	V.	
3-4	II.	V.	3-4	VII.	V.	—	—	—	3-4	IV.	V.	
4-5	I.	V.	4-5	IX.	V.	4-5	I.	V.	4-5	IX.	V.	
5-6	V.	V.	5-6	VI.	V.	5-6	V.	V.	5-6	VI.	V.	
6-7	XI.	V.	6-7	VIII.	V.	6-7	XI.	V.	6-7	VIII.	V.	
3-4	I.	VI.	—	—	—	—	—	—	2-3	II.	II.	2
—	—	—	4-5	I.	I.	—	—	—	4-5	I.	I.	6
—	—	—	5-6	II.	IV.	—	—	—	5-6	II.	IV.	
9-10	I.	I.	—	—	—	9-10	I.	I.	—	—	—	6
4-5	II.	IV.	—	—	—	2-3	II.	IV.	—	—	—	
2-3	II.	IV.	—	—	—	—	—	—	9-10	II.	IV.	4
3-4	I.	IV.	—	—	—	—	—	—	3-4	I.	IV.	
5-6	VII. a)	IV.	—	—	—	8-9	VIII. b)	IV.	—	—	—	3
—	—	—	—	—	—	4-5	V. b)	IV.	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
2-3	VI.	I.	11-12	II.	I.	2-3	I.	I.	11-12	II.	I.	21 24
3-4	I.	I.	2-3	III.	I.	3-4	VII.	I.	2-3	III.	I.	
4-5	VII.	f.	3-4	V.	I.	4-5	VI.	I.	3-4	V.	I.	
—	—	—	5-6	IV.	I.	—	—	—	5-6	IV.	I.	
—	—	—	4-5	III. b)	IV.	—	—	—	4-5	VI. b)	IV.	3

IV.

Üegzett tananyag.

A) FŐTANSZAKOK.

I. ZONGORA TANSZAK.

Zongora.

Heti óraszám: 3.

a) Alsófokú tanfolyam.

I. OSZTÁLY. Helyes kéz- és újjtartás; 5 újjas gyakorlatok; az alá- és felültevéés előgyakorlatai; kemény hangsorok egy nyolczad terjedelemben 5 keresztig; kemény hármások.

Breslaur E. Zongoraiskola I. füzet; Biehl op. 36. I. f.; Oesten op. 61. I. f.; Biehl op. 57. I. és II. f.

Beirt növendékek száma: 16, kimaradt: 2.

II. OSZTÁLY. Az összes kemény skálák 2 nyolczadon, legato; kemény hármások három szólamban, törve 2 nyolczadon át.

Biehl op. 7., op. 44. I. és II.; Schmidt op. 16.; Biehl Alb. op. 37. 1. sz. C-dur szonatina; Oesten Th. op. 61-ből 1., 2. és 3-ik szám és op. 112.; Müller W. op. 2-ből 1. és 6 szonatina; Espen Th. op. 14. és 19.; Grossheim op. 23.; Ries op. 124.; Bohm op. 254. és 300.; Nelke op. 47.; Unsere Classiker gyűjteményből (Litloff) válogatva; Clementi szonatina op. 36.; Schumann Jugend Albumból (op. 68.) válogatva.

Beirt növendékek száma: 18, kimaradt: 1.

III. OSZTÁLY. Harmonikus moll-skálák legato 2 nyolczadon át; kemény és lágy hármás hangzatok 3 szólamban törve, 2 nyolczadon át.

Schmidt op. 16.; Köhler op. 242. vagy 50., esetleg Bertini opus nélkül; Behr op. 490.; Major Gy. op. 31. szonatina; Wilm op. 81.; Meister für die Jugend gyűjteményből Schumann, Chopin; Oesten Th. op. 60., 1—6 szonatinák; Wilm op. 81.; Poldini E. Divertissements-ből 3. sz.; Koehler L. op. 15.; Mendelssohn Sechs Kinderstücke; Schumann op. 68. folytatás.

Beirt növendékek száma: 7.

IV. OSZTÁLY. Melodikus moll-skálák legato, 2 nyolczadon át; kemény és lágy hármás hangzatok 4 szólamban törve, 2 nyolczadon át.

Schmidt op. 16.; Berens op. 88., esetleg Bertini op. 100., Clementi F-dur szonatinája; Schumann op. 68-ből 19. és 24. sz.; Löw J. op. 75. és 556.; Gurlitt C. op. 62.; Scharvenka X. op. 52-ből 1. sz. E-moll szonatina; Dussek J. Canzonetta; Mendelssohn op. 61-ből Intermezzo; Haydn-Standke Andante, „Meister für die Jugend“-ből válogatva; Bourdeaux Capricietto. — 4 kézre: Volkmann Rob. op. 24.

Beirt növendékek száma: 7.

b) Középfokú tanfolyam.

I. OSZTÁLY. Kemény és lágy skálák egyenes és ellenkező mozgással; kemény és lágy hármások 4 szólamban törve és futamban, 2 nyolczadon át; a domináns heted hangzat 4 szólamban, törve.

Mertke újjgyakorlatok; Czerny Gyorsasági iskola I. f.; Biehl op. 66. I. f.; Hendel-Bülow 12 leichte Stücke; Gade op. 19-ből és Mendelssohn op. 30-ból a 3. sz.

Beirt növendék szám: 1.

II. OSZTÁLY. Kemény és lágy skálák ismétlése nyolczadmenet és ellenmozgásban legato és staccato 4 nyolczadon át; kemény és lágy hármás hangzatok, valamint a domináns heted hangzat törve és futamban, négy nyolczadon át; a kézcsukló gyakorlása oktávák, esetleg sext-fogások által.

Mertke újjgyakorlatok; Czerny Gyorsasági iskola II. f.; Biehl op. 66. II. f., esetleg Bertini op. 29.; Bach kis praeludiu-

maiból a két szólamúak; Schumann op. 68.; Henselt A. op. 33. a); Grieg op. 12-ből a 2. sz.; Field J. Nocturne (B-dur); Kullak Th. Mignonne.

Beirt növendékek száma: 3.

III. OSZTÁLY. Az összes kemény és lágy skálák nyolczad, harmad és hatod menetekben és ellenmozgással; a kézcsukló gyakorlása.

Mertke ujjgyakorlatok; Czerny Gyorsasági iskola III. f.; Bertini op. 32.; Bach két szólamú inventióiból 7 szám; Rohde Ed. op. 50.; Lacombe L. op. 18.; Oesten Th. op. 210.; Grieg E. op. 46.; Godard B. op. 56.; Schubert Menuette op. 78.; Beethoven Deutsche Tänze.

Beirt növendék szám: 1.

IV. OSZTÁLY. Az összes skálák dinamikai árnyalatokkal s gyorsabb időmértékben való ismétlése; a hármas és heted hangzatok párhuzamos és vegyes helyzetben felülről és alulról, törve, valamint futamokban; szűkített heted hangzat törve és futamban; a kézcsukló gyakorlása.

Mertke ujjgyakorlatok; Czerny Gyorsasági iskola IV. f.; Cramer-Bülow 1—25.; Bach kétszólamú inventióinak a folytatása, esetleg kis fugák a Praeludiumokból; Heller St. op. 85. 2. sz.; Bartay E. Andante a H-moll symphoniából; id. Ábrányi K. 5-ik magyar ábránd; Schubert op. 90. Impromptu; Tschai-kovszky P. op. 37.; Gaal F. op. 19. Rhapsodia.

Beirt növendékek száma: 2.

Az V. OSZTÁLYBA növendék nem volt beosztva.

VI. OSZTÁLY. A hangrovatok ismétlése; a hármas és heted hangzatok kettős fogásokban és oktávokban való játéka; az oktáva, skálák különféle rhythmikai változatokkal; a kettős terciz hangrovatok ismétlése és a kettős sextiz hangrovatok elsajátítása.

Czerny napi tanulmányai; Clementi Gradus ad Parnassum; Bach háromszólamú inventiók, fugák; Bach Concerto F-dur és B-dur, Gigue az I. Partitából; Grieg E. op. 6., 37., 38., 43., 55., 56.; Brüll I. A-moll szonáta; Weber K. Perpetuum mobile; Schumann R. Etude, Caprice; Liszt F. 4. és 5. Rhapsodia.

Beirt növendék szám: 1.

II. HEGEDŰ TANSZAK.

Hegedű.

Heti óraszám : 3.

a) Alsófokú tanfolyam.

I. OSZTÁLY. Bloch J. Hegedűiskola I. rész a 47. lapig ; Dancla könnyebb duettjei ; Bloch J. Balláda, Berceuse, Stradella Air d'Eglise.

Beirt növendékek száma : 18, meghalt : 1, kimaradt : 4.

II. OSZTÁLY. Bloch J. Hegedűiskola I. rész végig, a II-ik részből a 253. gyakorlatig ; Wohlfahrt op. 54. ; Dancla, Pleyel duettek ; Bach E. Románcz ; Müller O. Jellemkép ; Erkel F. „Bánk-bán“ és „Hunyadi László“-ból részletek ; Mendelssohn Tavaszi dal ; Bellini-Singelée „Norma“ ; Händel Largo ; Cooper H. Gavotte ; Rieding O. Air variée, Valse és Menuette.

Beirt növendékek száma : 14, kimaradt : 2, kizárattott : 1.

III. OSZTÁLY. Bloch J. Hegedűiskola II. részből 301. gyakorlatig ; Wohlfahrt op. 54. folytatás ; Kayser op. 20. I. f. ; Mazas, Dancla, Pleyel duettek ; Bohm C. Cansona antiqua ; Prume F. Melancolie ; Rieding O. Air variée II. ; Bloch J. op. 7. ; Császár F. részlet a „Kunok“ operából.

Beirt növendékek száma : 3, kimaradt : 1.

IV. OSZTÁLY. Bloch J. Hegedűiskola II. részből a függelék ; Kayser op. 20. I. f. teljesen ; Bloch J. op. 16. ; Újjgyakorlatok ; Wohlfahrt op. 45. II. f. ; Mazas, Viotti duettek ; Link E. Chant d'amour ; Gounod-Singelée Faust-ábránd ; Rossini Moise-ábránd ; Bloch J. op. 7. Scenes Mignonnes ; Alard D. Induló.

Beirt növendékek száma : 6, kimaradt : 1.

b) Középfokú tanfolyam.

Az I. OSZTÁLYBA növendék nem volt beosztva.

II. OSZTÁLY. Bloch J. Hegedűiskola III. részből a 4. és 5. fekvés ; Feigerl 24 gyakorlat ; Bloch J. Hangsoriskola I. rész ; Bloch J. 24. Etudes I. ; Haydn, Viotti duettek ; Glinka Románcz ; Dancla Air variée ; Dancla op. 3. ; Beliczay Gy. Románcz ; Beriot Ch. Air variée.

Beirt növendékek száma : 4.

III. OSZTÁLY. Bloch J. Hegedűiskola III. részéből a 6. és 7. fekvés; Kayser op. 20. III. f.; Mazas op. 36.; Bloch J. Hangsoriskola 1. és 2. rész; Feigerl 24. etudes; Dont Gradus ad Parnasum; Haydn, Viotti, Spohr duettek; Hubay J. Fantasie tziganesque; Alard Traviata; Szent-Gály Bölcsődal; Viotti Air Variée; Beethoven Románcz.

Beirt növendékek száma: 2.

IV. OSZTÁLY. Kreutzer 1—80; Bloch J. op. 4.; Fiorillo 36. etudes; Bloch J. Hangsoriskola I., II. rész; Schradiek Újjgyakorlatok I. rész; Haydn, Spohr duettek. Wieniawsky Románcz; Hubay J. Hullámzó Balaton; Beriot Scène de Ballett.

Beirt növendék szám: 1.

Az V. és VI. OSZTÁLYBA növendék nem volt beosztva.

III. CZIMBALOM TANSZAK.

Czimbalom.

Heti óraszám: 3.

I. OSZTÁLY. A húrok fekvésének ismertetése; verők tartása; egyenletes ütés elsajátítása; csuklógyakorlatok; Allaga előkészítő czimbalomiskolájának könnyebb gyakorlatai G és F-kulcsban; kemény és lágy hangsorok 6 keresztül; kemény és lágy hármasok törve, 2 nyolczadon; könnyű népdalátiratok.

Beirt növendékek száma: 6, kimaradt: 3.

II. OSZTÁLY. Ismétlés; Allaga előkészítő czimbalomiskolájának összes és a „Czimbalomiskola“ I. részének könnyebb gyakorlatai; kemény és lágy hangsorok és hármas hangzatok 6 keresztül és bé-ig; Allaga, Késmárki népdalátiratai.

Beirt növendékek száma: 3.

III. OSZTÁLY. Az összes hangsorok gyakorlása 4 nyolczad terjedelemben; hármas hangzatok és heted hangzatok törve és futamban; Allaga „Czimbalom iskola“ I. része teljesen; nehezebb modorban átírt népdalok, ábrándok.

Beirt növendékek száma: 3.

IV. OSZTÁLY. Az összes hangsorok terc és sext menetben; szűkített heted hangzat; Allaga „Czimbáalomiskola“ II. részéből a hangversenygyakorlatok; Kún L., Késmárki, Allaga nehezebb átiratai.
Beirt növendékek száma : 2.

Az V. OSZTÁLYBA növendék nem volt beosztva.

IV. MAGÁNÉNEK TANSZAK.

Magánének. Heti óraszám : 3.

I. OSZTÁLY. Hangvétél; kemény és lágy hangsorok és hármas hangzatok; hangtalálási és ritmikai gyakorlatok; messa di voce; portamento.

Hauptner Th. „Die Ausbildung der Stimme“; Panseron 50 solfeggiái közül 1—20.; könnyebb dalok Mendelssohn, Haydn, Mozarttól.

Beirt növendékek száma : 3.

II. OSZTÁLY. Az első évi tananyag ismétlése és kibővítése; gyorsasági gyakorlatok; előgyakorlatok a trillához.

Hauptner Th. „Die Ausbildung der Stimme“; Concone gyakorlatok; Bordogni-Hauptner 50 Vocalises. Megfelelő dalok Schubert, Mascagni, Goldmark, Leoncavallo, Offenbach, Szent-Gály és Bellini műveiből.

Beirt növendékek száma : 2, kimaradt : 1.

A III. OSZTÁLYBA növendék nem volt beosztva.

V. KARÉNEK TANFOLYAM.

Karének. Heti óraszám : 2.

I. és II. OSZTÁLY. Általános zeneelmélet; dur- és moll-hangnemek; hangközök gyakorlása; ritmikai gyakorlatok; hármas hangzatok alap- és fordított állásokban.

Segédkönyv : Wüllner Kargyakorlatok I. köt.

Beirt növendékek száma : 3.

III. OSZTÁLY. Nehezebb találási gyakorlatok dur- és moll-hangnemben; modulatio; akkord-gyakorlatok; kétszólamú gyakorlatok.

Segédkönyv : Wüllner Kargyakorlatok II. f.; Langer Énekiskola I. füzetből válogatva; Panseron 50 kétszólamú gyakorlat. Beirt növendékek száma : 3.

B) KÖTELEZŐ TÁRGYAK.

Zeneelmélet.

Heti óraszám : 1.

a) Alsófokú tanfolyam.

I. OSZTÁLY. Ezen osztályban a fősúly inkább a hallás képzésére van fektetve s a szükséges elméleti ismereteket részint a rendes gyakorló órán, részint a hangjegyírás gyakorlása alkalmával sajátítják el a növendékek.

Segédkönyvül szolgáltak a hallásképzésnél: Götze Schreibe und Singübungen; a hangjegyírásnál: Breslaur E. Notenschreibschule I. f.

Beirt növendékek száma : 40, kimaradt : 9, meghalt : 1.

II. OSZTÁLY.*) A zenéről általában; a hangok felírása; vonalrendszer; kulcsok; hangértékek és szünetjegyek; egyszerű és összetett ütemek; egész- és fél-hangtávolság; módosított hangok; a kemény, továbbá az eredeti és összhangzati lágy skálák képzése; kemény és lágy hármas hangzatok; természetes hangközök; zenei diktálás.

Tankönyv : Szent-Gály Gy. Zeneelmélet. Metzger Béla. Kecskemét, 1895.

Beirt növendékek száma : 37, kimaradt : 3, kizáratott : 1.

III. OSZTÁLY.***) A dallami lágy hangsorok képzése; mesterséges hangközök; hangközök megfordítása; hangnemek; negyed- és ötöd-kör; a dur- és moll-hangnemek rokonsága; kemény és lágy hármasok alap és fordított állásban; zenei diktálás.

Tankönyv : mint a II. osztályban.

Beirt növendékek száma : 17, kimaradt : 1.

*) Ezen osztályba voltak beosztva a karének tanfolyam I. osztályának növendékei is.

**) Ide soroztattak a karének tanfolyam II. oszt. növendékei.

IV. OSZTÁLY.*) Rendkívüli ütemek; synkopa; rendkívüli beosztás; ékesítések; szólamok; a szólamok különféle haladása; kemény és lágy hármások egybekötése alapállásban; domináns heted hangzat és annak feloldása; zárlat; zenei diktálás.

Tankönyv: mint fönt.

Beirt növendékek száma: 21, kimaradt: 1.

b) Középfokú tanfolyam.

I. OSZTÁLY.***) Az alsófokú tanfolyamon végzett tananyagnak bővebb átisméltése, továbbá az alaktan elemei; motivum; zenei mondat; egyszerű és kettős dalformák elemzése.

Beirt növendékek száma: 3, fölmentetett: 1, kimaradt: 1.

II. Összhangzattan.

(A középfokú zeneiskola II. és III. osztályában.)

II. OSZTÁLY. A kemény és lágy hangsorok egyes lépcsőire épített hármások hangzatok egybekötése alap és fordított állásban; a domináns heted feloldása és alkalmazása alap- és fordított állásban.

Beirt növendékek száma: 7.

III. OSZTÁLY. Mellék heted hangzatok; ezeknek alkalmazása alap és fordított állásban; alterált hangzatok; átnyújtások; modulatio; tömött és szétszórt összhangosítás.

Beirt növendékek száma: 7.

III. Zenetörténet. Heti óraszám: 1.

(Kötelező a középfokú zeneiskola V. és VI. osztályában, de önként jelentkező növendékek is hallgatták a tanfolyamot.)

I. ÉVFOLYAM. Bevezetés; a zenetörténet fogalma, célja és feladata; a zeneművészet keletkezése; zenetörténeti műemlékek; a zenetörténet fő korszakai; az ó-kori zene; a keresztény zene kezdete; a többszólamú ének keletkezése; német-alföldi iskola;

*) A magánének tanszak I. és a karének tanfolyam III. oszt. növendékei ezen csoportba voltak beosztva.

**) E csoportba osztattak a magánének tanszak II. oszt. növendékei.

római iskola; protestáns egyházi zene; az oratorium és opera kezdete; temperált hanglétra; Bach S.; Händel; az opera reformja; Gluck.

Beirt növendékek száma: 6, fölmentetett: 1, kimaradt: 1, önként jelentkezett: 9.

II. ÉVFOLYAM. Haydn, Mozart, Beethoven utáni korszak; a nagy klasszikusok epigonjai; régebbi romantikusok; újabb klasszikusok; újabb romantikusok.

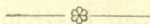
Beirt növendékek száma: 4, fölmentetett: 1, önként jelentkezett: 2.

IV. Kamarazene. Heti óraszám: 1.

(Kötelező a zongora- és hegedű tanszak középfokú tanfolyamának IV., V. és VI. osztályaiban.)

Gyakorlásul szolgáltak: Weber K. M., Schubert, Hauptmann, Haydn hegedűszonátái, Bach-Dávid 6 Suite.

Beirt növendékek száma: 4.

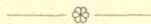
V.

Tandij és vizsgálati díjak.

A lefolyt tanévben befolyt:

Beiratási díjakból	62	frt	50	kr.
Hangszerhasználati díjakból	24	„	—	„
Tandijból	2,361	„	—	„
Magánvizsgadíjakból	15	„	—	„
Összesen	2,462	frt	50	kr.

Jelen sorok irásáig hátralékban van még 10 növendék összesen 54 frt 50 krral.

VI.

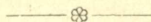
Tanszerek, bútorzat.

A lefolyt tanévben az iskola fölszerelése egy hangjegy-írásra vonalzott táblával — 10 frt értékben — szaporodott.

A zeneiskola jelenlegi fölszerelése e szerint a következő:

I. Tanszerek: 3 zongora, 2 hegedű, 1 mély hegedű, 1 gordonka, 2 gordon, 1 pedál-czimbalom, 5 hangjegy-írásra vonalzott tábla, 8 hangjegy-állvány. Összesen 1464 frt értékben.

II. Bútorzat: 1 álló-, 4 fali-, 10 függőlámpa, 8 iskolai pad, 50 szék, 1 pamlag, 1 íróasztal, 6 tintatartó, 6 vizes üveg, 10 pohár, 13 különféle asztal, 1 hangszer-szekrény, 1 iratszekrény, 5 kép, 2 tükör, 6 köpöláda, 5 esernyőtartó, 13 függöny, 6 mosdó, 1 álló- és 7 fali-fogas, 2 kályha-ellenző, 6 fászláda, 1 papirkosár, 1 fali óra, 2 pad a folyóson, 1 hirdetési tábla. Összesen 406 frt 86 kr. értékben.

VII.

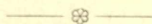
Hangjegytár.

Vétel útján szereztettek: a) *iskolák*: Hauptner Th. Die Ausbildung der Stimme I. füzet; Hauptner Th. Aussprache und Vortrag beim Gesang I. füzet; — b) *tanulmányok*: Bach—Dávid Sechs Suiten (hegedűre és zongorára) I—II. füzet; Müller O. op. 26. I—II. füzet (hegedűre és zongorára); Bordogni—Hauptner 50 Ausgewählte Vocalisen I. füzet (2 példányban); — c) *előadási darabok*: Chopin F. Nocturne (E-dur) (hegedű és kis zenekar); Leonard H. Grand Fantasie militaire op. 15. (hegedű és nagy zenekar); Paganini Moto perpetuo (hegedű és kis zenekar); Sarasate P. Zigeunerweisen op. 20. (hegedű és nagy zenekar); Michaelis Fantasia eroica op. 16. b. (4 hegedűre és zongorára); Hauptner 25 Duette (2 női hangra) I. füzet; Kún—Váradi—Petőfi A Hortobágyon, melodráma I. füzet (2 példányban); — d) *zongora quintettek*: Mozart Larghetto I. füzet; Bach J. S. Adagio I. füzet; Bach E. Románcz I. füzet; e) *énekkar és zenekarra*: Huber K. Királyinduló (part. és szólamok) I. füzet. Összesen 16 mű 18 füzetben, 59 frt értékben. Partitúra és szólam másolásért kiadott 27 frt. Összes kiadás a hangjegytárra 86 frt.

Adományozás*) útján a következő művekkel gyarapodott a hangjegytár; Meyer Helmund E. és Wilm N. egy-egy műve (zongorára); Hubay J. Magyar nóták op. 67. t. sz. (hegedűre és zongorára); Greisinger I. Thema con variationi op. 26. (2 hegedűre), Volkmann R. Trio. op. 3. (F-dur). Összesen 5 mű 5 füzetben, 6 frt 20 kr. értékben.

Van jelenleg a zeneiskola hangjegytárában: 217 mű 59 kötet, 271 füzetben, 541 frt 77 kr. értékben.

A szaklapok közül jár a Zenelap és a Klavier-Lehrer; a folyóiratok közül a Zenélő Magyarország.

*) Adományozók neveit lásd a 20. és 21. oldalon.

VIII.

Felügyelet.

A szervezeti szabályok V. fej. 7. §-a értelmében a zeneiskola fölött a város nevében a műszaki felügyeletet a felügyelőbizottság gyakorolja, melynek tagjai a polgármesteren, mint elnökön kívül, 6 szakértő — kiket a közgyűlés választ — és az igazgató.

A bizottság tagjai jelenleg: Kada Elek polgármester mint elnök, ifj. Baktay Mihály köz- és váltóügyvéd, Gyenes István árvaszéki ülnök, Hanusz István főreáliskolai igazgató, Horváth György kegyesrendi tanár, Pásthly Károly, a polg. leányiskola igazgatója, dr. Szeless József, a Kecskeméti Takarékpénztár elnöke és végül az igazgató.

A bizottság a lefolyt tanévben ötször tartott ülést, u. m.: 1898. július hó 16-án, augusztus hó 17-én, szeptember hó 12-én, november hó 3-án, és 1899. márczius hó 11-én. A bizottsági tagok 1898. december hótól kezdve az iskola látogatásra így osztattak be: december—január hóban iskolalátogatók: ifj. Baktay Mihály és Gyenes István; február—márczius hónapokban: Hanusz István és Horváth György; április—május hónapokban: Pásthly Károly és dr. Szeless József biz. tagok.

A tantestület tagjai,

irodalmi és társadalmi működésük.

1. SZENT-GÁLY GYULA, a „Magyar zeneszerzők társaságá“-nak és a „Katona József kör“-nek rendes tagja, igazgató. Tanította a karéneket, magánéneket, zongorát, összhangzattant heti 20 órában. Működésének évszáma ez iskolánál: 5. — Előadott művei: Deréki Antal „Földhözragadt szegények“ czimű népszínművéhez irt zene. „Éji dal“, magánének és zongorára (kézirat). Több műve jelent meg a „Zenélő Magyarország“ czimű folyóiratban, azonkívül egy cikksorozatot folytat a „Kecskeméti Napló“-ban „Társadalom és zene“ czimmal.

BOURDEAUX GÉZA rendes tanár, a „Katona József kör“ rendes tagja. Tanította a zongorát és zeneelméletet heti 24 órában. Ez iskolánál működik 5 év óta. Előadott műve: Capricietto (H-moll).

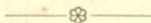
3. KÁDÁR EMMA helyettes tanárnő, tanította a czimbalmot és zeneelméletet heti 24 órában. Működésének évszáma: 1. Mint hangversenyző szerepelt.

4. KOLLER FERENCZ rendes tanár, tanította a hegedűt az összes évfolyamokon heti 33 órában. Ez iskolánál működik 2 év óta. Mint hangversenyző szerepelt.

5. KOVÁTS ANTAL rendkívüli tanár, kegyesrendi tanár, az „Orsz. Tanáregyesület“ rendes tagja, a „Katona József kör“ titkára. Tanította a zenetörténetet heti 2 órában. Ez iskolánál tanít 2 $\frac{1}{2}$ év óta.

6. VERESS KLÁRA rendes tanárnő, a „Katona József kör“ rendes tagja. Tanította a zongorát és zeneelméletet heti 24 órában. Mint hangversenyző szerepelt.

Iskolaszolga: SZABÓ JÓZSEF, asztalosmester.

B) HEGEDŰ TANSZAK.

a) Alsófokú tanfolyam.

Növendék	Osztály	Magaviselet	Szorgalom	Köteles mel- léktárgyak				Főtanszakot tanította
				Hegedű	Hangjegy írás	Zenét diktálás	Zene- elmélet	
Bábiczy Géza	I.	1	1	1	2	2	—	Koller
Barna Pál	"	1	3	3	2	2	—	"
Beliczay Oszkár	"	1	3	3	2	2	—	"
Fischer János 1.	"	—	—	—	—	—	—	"
Gál József	"	1	2	2	2	3	—	"
Holosnyai Iván	"	1	2	2	fm.	fm.	—	"
Kasza Dezső ism.	"	1	2	4	3	3	—	"
Király József	"	1	3	3	1	2	—	"
Köhler Ferencz	"	1	3	2	3	3	—	"
Lakos Miklós	"	1	3	2	1	2	—	"
Lichtner László	"	1	2	2	2	2	—	"
Nagy Imre 2.	"	—	—	—	—	—	—	"
Pollacsek László 1.	"	—	—	—	—	—	—	"
Rapesányi István 2.	"	—	—	—	—	—	—	"
Sándor József	"	1	1	2	3	3	—	"
Tóth Kálmán	"	1	1	1	1	2	—	"
Bárány Etele	II.	1	2	2	—	1	1	"
Dávid Ferencz	"	1	3	2	—	3	1	"
Dobozy Sándor	"	1	1	1	—	1	1	"
Farkas Menyhért tm.	"	1	2	1	—	3	2	"
Fodor Győző	"	1	1	1	—	2	2	"
Harkay Béla	"	1	1	1	—	1	1	"
Hauser Rezső 1.	"	—	—	—	—	—	—	"
Scheiber Béla	"	1	1	1	—	2	2	"
Tieser József 1.	"	—	—	—	—	—	—	"
Varga Károly 1.	"	—	—	—	—	—	—	"
Weisz Rózsika	"	1	1	2	—	2	3	"
Bátky Zoltán	III.	1	1	1	—	1	1	"
Löwy Mihály	"	1	2	1	—	2	1	"
Hirsch Ernő	IV.	1	1	1	—	1	1	"
Kohn Jenő	"	1	1	1	—	1	1	"
Kolompai G. Mihály tm.	"	1	1	1	—	1	1	"
Lamm Ottó 1. tm.	"	—	—	—	—	—	—	"
Muraközy Zoltán 1.	"	—	—	—	—	—	—	"
Összesen : 34.								

Kimaradtak az I. osztályból: Fischer Ferencz, Kovács János, Szathmáry Sándor, Szabó Jenő.
Meghalt az I. " Pittner Jenő.
Kimaradtak a II. " ifj. Beretvás Pál, Szemerey Gerely.
Kizárattott a II. " Pokorny Károly tm.
Kimaradt a III. " Nagy Zoltán tm.
" a IV. " Falta László tm.

b) Középfokú tanfolyam.

Növendék	Osztály	Köteles melléktárgyak								Főtanszakot tanította		
		Magaviselet	Szorgalom	Hegedű	Zenei diktálás		Zene-elmélet	Összhang-zattan	Formatan		Kamara-zene	Zene-történet
					Zenei diktálás	Zene-elmélet						
Beliczay Imre tm.	II.	1	2	2	1	—	2	—	—	—	—	Koller
Löffler Ernő	"	1	2	2	1	—	1	—	—	—	—	"
Szántár Francziska	"	1	1	1	1	—	1	1	1*	—	—	"
Vrábel István tm. 1.	"	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	"
Macher Béla 1.	III.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	"
Nagy Lajos	"	1	1	1	1	—	1	—	—	—	—	"
Fekete László 1.	IV.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	"
Összesen : 7.												

* A kamarazene-órák látogatása engedélyeztetett.

c) CZIMBALOM TANSZAK.

Növendék	Osztály	Köteles melléktárgyak						Főtanszakot tanította
		Magaviselet	Szorgalom	Czimbalom	Hangjegy írás			
					Zenei diktálás	Zene elmélet	Zene elmélet	
Hajagos Rózsa 2.	I.	—	—	—	—	—	—	Kádár
Kósa László	"	1	2	2	3	2	—	"
Ress Gizella 1.	"	—	—	—	—	—	—	"
Marsner Erzsí	II.	1	3	3	—	2	3	"
Pozsár András tm.	"	1	1	1	—	1	1	"
Rosenbaum Ilona	"	1	2	2	—	1	2	"
Bakule Gizella 1.	III.	—	—	—	—	—	—	"
Feuermaun Juliska	"	1	2	2	—	1	2	"
László Sándor 1.	"	—	—	—	—	—	—	"
Hanthó Kornélia	IV.	1	2	2	—	2	3	"
Spieler Juliska	"	1	2	2	—	1	1	"
Összesen : 11.								

Kimaradtak az I. osztályból: Csengeri József, Ginner Róza, Nyúl Pál.

D) MAGÁNÉNEK.

Növendék	Osztály	Magaviselet	Szorgalom	Magánének	Köteles melléktárgyak					Főtanszakot tanította
					Zene-elmélet	Összhang-zattan	Alaktan	Zene-történet	Zongora	
Dömötör Margit 1.	I.	—	—	—	—	—	—	—	—	Szent-Gály
Gulácsy Ilonka 2.	"	—	—	—	—	—	—	—	—	"
Witz Hermin 1.	"	—	—	—	—	—	—	—	—	"
Dékány Mariska tm.	II.	1	1	1	—	fm.	—	fm.	1	"
Összesen: 4.										

Kimaradt a II. osztályból: Fekete Irma.

E) KARÉNEK TANFOLYAM.

Növendék	Osztály	Magaviselet	Szorgalom	Karének	Köteles melléktárgyak					Főtanszakot tanította
					Zene-elmélet	Összhang-zattan	Alaktan	Zene-történet	Zongora	
Weisz Rózsika *	I.	1	2	2	fm.	—	—	—	fm.	Szent-Gály
Pollitzer Irén**	II.	1	2	2	—	fm.	—	vnt	fm.	"
Vrabel Ilona**	"	1	2	1	—	fm.	—	vnt	fm.	"
Fekete Ilona	III.	1	2	1	—	—	fm.	vnt	fm.	"
Tóth Vilma	"	1	2	1	—	—	fm.	vnt	fm.	"
Zilzer Szerén**	"	1	2	2	—	—	fm.	vnt	fm.	"
Összesen: 6.										

*) Főtanszaka hegedű.

**) Főtanszaka zongora.

F) ZENETÖRTÉNETI TANFOLYAM.

Előadja: Kovács Antal kegyesrendi tanár úr.

Azon növendékeken kívül, kikre nézve a zenetörténet hallgatása kötelező, a zenetörténeti előadásokat önként hallgatták a következő növendékek:

I. évfolyam.

1. Falta Gizella*	6. Soós Margit*
2. Fekete Rózsa*	7. Szántár Francziska*
3. Hajagos Rózsa**	8. Szemerey Janka**
4. László Lajos**	9. Závory Aranka**
5. Mihó Ernő**	

II. évfolyam.

10. Fekete Ilona**
11. Lamm Ottó**
12. Tóth Vilma**
13. Vrabel István**

* Kitűnő eredménnyel vizsgázott.

** Vizsgálatra nem jelent meg.

*

Jutalmat kaptak:

A város által e célra kiutalványozott 10 frtnyi összegből beszerzett hangjegyekből, kiváló szorgalmuk és az elért eredményért: Mészáros Ilma, az a. z. t. II. o. növ. (Fuchs R. Jugendklänge op. 32. I. füz.); Pásthly János, az a. z. t. II. o. növ. (Köhler L. op. 64. Salon-Walzer); Soós Aranka, az a. z. t. II. o. növ. (Fuchs R. Jugendklänge op. 32. II. füz.); Schmidt Olga, az a. z. t. III. o. növ. (Heller op. 15. Rondino); Bagyi Béla, az a. z. t. IV. o. növ. (Heller op. 13. Divertissement brillant); Dékány István, az a. z. t. IV. o. növ. (Heller op. 75. 1. sz. Rondeau caprice); Nagy Gizella, a k. z. t. II. o. növ. (Heller op. 75. 2. sz. Romanze).

Bourdeaux Géza zeneiskolai tanár adománya: Beethoven két-hegedű románcza (G-dur és F-dur) Szántár Francziskának, a k. h. t. II. o. növendékének adatott kiváló szorgalom és eredményért.

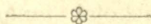
Kádár Emma zeneiskolai tanárnő adományából jutalomban részesültek a czimbalom tanszak növendékei közül: Pozsár András, a II. o. növ. („Czimbalom családi körben“ Allaga 1. füz.); László Sándor, a III. o. növ. (ugyanabból 1. füz.); Spieler Juliska, a IV. o. növ. (Molitorisz J. Czimbalomátíratok.)

Koller Ferencz zeneiskolai tanár adományából az a. h. t. következő három növendéke kapott jutalmat: Dávid Ferencz, a II. o. növ. (Bach E. Románcz); Farkas Menyhért, a II. o. növ. (Bellini-Singelée Norma); Kolompai G. Mihály, a IV. o. növ. (Gounod-Singelée Faust ábránd).

Kovács Antal kegyesrendi tanár, a zenetörténet tanárának adományából (4 példány „A szerelmi bánkódás kifejezése a magyar népköltészetben“ című felolvasásából) a zenetörténelemben tanúsított kiváló eredményért négy növendéke részesült jutalomban, u. m.: Soós Margit, az a. z. t. III., Falta Gizella, a k. z. t. I., Fekete Rózsa, a k. z. t. II. és Szántár Francziska, a k. h. t. II. o. növendéke.

A Gallia-féle könyvkereskedés, özv. Metzger Béláné úrnő adományából a következő növendékek részesültek jutalomban: Hermann G. „Musikalisches Bilderbuch“ című gyűjteményéből egy-egy számot kaptak: Bábiczky Géza és Tóth Kálmán, az a. h. t. I., Dobozy Sándor, Fodor Viktor, Harkay Béla és Scheiber Béla, az a. h. t. II., Bátky Zoltán, a III. és Kohn Jenő, a IV. o. növendékei; ezenkívül Nagy Lajos, a k. h. t. III. o. növ. Beethöven F-dur románczát, Péntek Mariska, az a. z. t. I. o. növ. Haydn Andanteját (Standke op. 28.), Soós Béla, az a. z. t. II. o. növ. Kuhlau C-dur szonátáját, Csomák Elemér, az a. z. t. III. o. növ. Field J. 1. és 5. számú nocturne-jét és Wogrincsecs Villibald, az a. z. t. IV. o. növ. Mendelssohn 2 szöveg nélküli dalát (6. és 14. szám) kapták jutalmul.

Rövidítések: **a.** = alsófokú, **k.** = középfokú, **z.** = zongora, **h.** = hegedű, **t.** = tanszak, **o.** = osztály, **növ.** = növendék.

Statistikai adatok.

Kimutatás a növendékek létszámáról az 1898/99. tanévben.

A) Alsófokú zeneiskola.

Tanszakok	Születési helyre nézve		Vallásra nézve						Korra nézve						Fr-növendék	Leány-növendék	A II. félévben föl-vétel	Felsőbb tanulym-ba helyezellett	Alsóbb tanulym-ból felvétel	Vizsgálatot nem-lét	Beírt növendékek száma	Kilépett	Még halt	Kizárattott	Létszám az év végén					
	helybéli	vidéki	róm. kath.	gör. kath.	gör. kél.	ág. ev.	ev. ref.	izt.	8	9	10	11	12	13												14	15	16	17	18
			é v e s																											
Zongora	27	21	22	—	—	5	15	6	2	3	—	7	8	7	8	4	4	5	—	18	30	7	—	11	48	3	—	—	45	
Hegedű	29	15	23	1	—	3	3	14	—	3	2	8	4	10	5	3	5	2	1	1	43	1	5	—	7	44	8	1	1	34
Összesen:	56	36	45	1	—	8	18	20	2	6	2	15	12	17	13	7	9	7	1	1	61	31	12	—	18	92	11	1	1	79

B) Középfokú zeneiskola.

Zongora	5	3	2	—	—	3	3	—	—	—	—	—	—	—	2	1	1	—	1	3	5	—	—	—	3	8	—	—	—	8
Hegedű	3	4	4	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	1	1	2	6	1	—	—	3	7	—	—	7
Összesen:	8	7	6	—	—	1	3	5	—	—	—	—	—	—	1	2	1	3	1	2	5	9	6	—	—	6	15	—	—	15

C) Czimbalom tanfolyam.

Tanzsajok	Születési helyre nézve		Vallásra nézve					Korra nézve					Fr-növendék	Leány-növendék	A II. félévben föl-vétel	Reisőbb tanfolyam-da helyeztetett	Alsobb tanfolyam-ból fölvetett	Viszágátot nem	Beirt növendékek száma	Kilépelt	Még halt	Kizáralt	Létszám az év végén								
	helybéli	vidéki	róm. kath.	gör. kath.	gör. kel.	ág. ev.	izt.	év s	18 éven fölül	8	9	10												11	12	13	14	15	16	17	18
Czimbalom .	8	6	5	—	—	1	5	3	—	2	—	1	4	1	—	2	3	—	1	5	9	1	—	3	14	3	—	11			
D) Magánének tanfolyam.																															
Magánének .	4	1	3	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	1	1	—	5	1	—	2	5	1	—	4
E) Karének tanfolyam.																															
Karének .	5	1	3	—	—	—	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	1	1	—	6	—	—	6	—	—	6	
F) Általános kimutatás.																															
Az összes évfolyamokon	81	51	61	1	—	10	27	33	2	6	4	15	13	22	16	8	16	16	5	9	75	57	14	—	29	132	15	1	115		
*) Tulajdonképeni létszám 110, mivel 5 növendék két tanszakra volt beírva. Az általános kimutatás tehát így módosul:																															
	77	50	60	1	—	9	27	30	2	6	4	15	13	22	15	8	15	14	5	8	74	53	14	—	29	127	15	1	110		

XII.

Nyilvános működés.

A lefolyt tanévben egy nagyobbszabású zenekari hangverseny és öt vizsgálati hangverseny tartatott, a következő műsorokkal:

Áz 1899. évi márczius hó 28-án, a városi színházban tartott

Zenekari Hangverseny műsora.

1. *Kéler B.* Magyar hangversenynyitány op. 136.
Előadta az **Iskolai és Színházi zenekar.**
2. *Mendelssohn B. F.* Capriccio (H-moll).
Zongorán, zenekarkíséret mellett előadta **Veress Klára** zeneisk. tanárnő.
3. a) *Bach J. S.* Aria (Adagio a D-dur suite-ből).
b) *Jüttner O.* Románcz.
Előadták **Koller Ferencz** zeneisk. tanár (violino primo), **Szántár Francziska** k. a. (viol. 1.), **Fekete László** (viol. 2.), **Bourdeaux Géza** zeneisk. tanár (viola), **Horváth György** kegyesr. tanár úr (violoncello), **Fekete Oszkár** (zongora).
4. a) *Goldmark K.* A Forrás (Chamisso) op. 18., 5. sz.
b) *Mascagni P.* Ave Maria (Intermezzo).
Zenekarkíséret mellett énekelte **Dékány Mariska** k. a.
5. a) *Chopin F. (Schubert)* Nocturne op. 9., 2. sz.
b) *Sarasate P.* Zigeunerweisen op. 20.
Hegedűn, zenekarkíséret mellett előadta **Koller Ferencz** zeneisk. tanár.
6. *Huber K.* Királyinduló.
Zenekarkíséret mellett előadta a **Kecskeméti Dalárda** és a **Polgári Dalkör.**

(A zenekart Szent-Gály Gyula zeneiskolai igazgató vezényelte.)

Az 1899. évi június hó 22-én tartott

I. Vizsgálati hangverseny műsora.

1. *Bloch J.* Ballada.
Scheiber Béla, az a. h. t. II. o. növ.
(Tanára: Koller F.)
2. *Chopin Fr.* Keringő.
Beliczay Jónás, az a. z. t. III. o. növ.
(Tanára: Bordeaux G.)
3. *Bellini* Ábránd az „Alvajáró“ cz. operából.
Bábiczy Géza, az a. h. t. I. o. növ.
(Tanára: Koller F.)
4. *Erdélyi* Népdal-átiratok.
Hanthó Kornélia, a cz. t. IV. o. növ.
(Tanára: Kádár Emma.)
5. *Bach E.* Románcz.
Dávid Ferencz, az a. h. t. II. o. növ.
(Tanára: Koller F.)
6. *Haydn J.* Adagio és Allegro.
Soós Aranka, az a. z. t. II. o. növ.
(Tanára: Veress Klára.)
7. *Stradella A.* Air d'Eglise.
Tóth Kálmán, az a. h. t. I. o. növ.
(Tanára: Koller F.)
8. *Bohm K.* Jellemkép op. 254.
Vasziiesin Hajnalka, az a. z. t. III. o. növ.
(Tanára: Veress Klára.)
9. a) *Müller O.* Jellemkép.
b) *Erkel F.* Részlet a Bánk-bán operából.
Harkay Béla, az a. h. t. II. o. növ.
(Tanára: Koller F.)
10. *Allaga G.* Népdal-átiratok.
László Sándor, a cz. t. III. o. növ.
(Tanára: Kádár Emma.)
11. *Köhler L.* Idylle op. 15.
László Lajos, az a. z. t. III. o. növ.
(Tanára: Bordeaux G.)

Az 1899. évi június hó 23-án tartott

II. Vizsgálati hangverseny műsora.

1. *Mendelssohn B.* Tavasz dal.
Fodor Viktor, az a. h. t. II. o. növ.
(Tanára: Koller F.)
2. *Müller V.* Sonatine op. 2., 6. sz. Largo és Allegro moderato.
Soós Béla, az a. z. t. II. o. növ.
(Tanára: Bordeaux G.)
3. *Bohm G.* Cansona antiqua.
Löwy Mihály, az a. h. t. III. o. növ.
(Tanára: Koller F.)
4. *Schumann R.* Berceuse és Jellemdarab (a Kinder-scenen-ből).
Pásthly János, az a. z. t. II. o. növ.
(Tanára: Bordeaux G.)
5. *Allaga G.* Népdal-átiratok.
Feuermann Juliska, a cz. t. III. o. növ.
(Tanára: Kádár Emma.)
6. *Haydn J.* Andante.
Csomák Elemér, az a. z. t. IV. o. növ.
(Tanára: Bordeaux G.)
7. *Link E.* Chant d'amour.
Bárány Etele, az a. h. t. IV. o. növ.
(Tanára: Koller F.)
8. *Mendelssohn B.* Andante és Allegro.
Schmidt Ella, az a. z. t. II. o. növ.
(Tanára: Veress Klára.)
9. *Bellini* Részlet a „Norma“ operából.
Farkas Menyhért, az a. h. t. II. o. növ.
(Tanára: Koller F.)
10. *Händel Gy.* Largo.
Két hegedűn előadják: **Szántár Franciska**
és **Weisz Rózsika**.
(Tanár: Koller F.)

11. *Allaga G.* a) Concert-etude.
 b) Népdal-átiratok.
Pozsár András, a cz. t. II. o. növ.
 (Tanára: Kádár Emma.)
12. *Hummel* Rondoletto.
 Zongorán 4 kézre előadják: **Soós Béla** és
Páthy János.
 (Tanár: Bordeaux G.)

Az 1899. évi június hó 24-én tartott

III. Vizsgálati hangverseny műsora.

1. *Gurlitt C.* Jellemképek, op. 62., 13. és 6. szám.
Wogrincsi Vilibald, az a. z. t. IV. o. növ.
 (Tanára: Bordeaux G.)
2. *Beliczay Gy.* Románcz.
Beliczay Imre, a k. h. t. II. o. növ.
 (Tanára: Koller F.)
3. *Gounod—Singelée* . . Faust-ábránd.
Kolompai Mihály, az a. h. t. IV. o. növ.
 (Tanára: Koller F.)
4. a) *Kjerulf—Halfdan* Nocturne. (A-dur.)
 b) *Scharwenka X.* . . E-moll sonatine (op. 52., 1. sz.) I. tétel.
Bagi Béla, az a. z. t. IV. o. növ.
 (Tanára: Bordeaux G.)
5. *Allaga G.* Népdal-átiratok.
Rosenbaum Ilonka, a cz. t. III. o. növ.
 (Tanára: Kádár Emma.)
6. *Haydn J.* Adagio és Románcz.
Mészáros Ilma, az a. z. t. II. o. növ.
 (Tanára: Veress Klára.)
7. *Császár* Részlet a „Kunok“ cz. operából.
Bátky Zoltán, az a. h. t. III. o. növ.
 (Tanára: Koller F.)
8. *Chopin Fr.* Polonaise és Mazurka.
Schmidt Olga, az a. z. t. III. o. növ.
 (Tanára: Veress Klára.)

9. a) *Cooper H.* Gavotté.
 b) *Erkel F.* Részlet a „Hunyady László“ operából.
Dobozy Sándor, az a. h. t. II. o. növ.
 (Tanára: Koller F.)
10. a) *Gade N.* Canzonette (op. 19., 3. sz.).
 b) *Mendelssohn B.* Dal szöveg nélkül (op. 30., 3. sz.).
Falta Gizella, a k. z. t. I. o. növ.
 (Tanára: Szent-Gály Gy.)
11. *Prume F.* Melancolie. (Hegedűre és czimbalomra).
Kohn Jenő (hegedűn),
Rosenbaum Ilonka (czimbalmon).
 (Tanár: Koller F.)
12. *Volkman R.* a) Ünnepeles fogadás (op. 24., 1. sz.).
 b) Halászleány (op. 24., 2. sz.).
 Zongorán 4 kézre előadják: **Dékány István**
 és **Bagi Béla**.
 (Tanár: Bordeaux G.)

Az 1899. évi június hó 26-án tartott

IV. Vizsgálati hangverseny műsora.

1. *Alard D.* Induló.
Hirsch Ernő, az a. h. t. IV. o. növ.
 (Tanára: Koller F.)
2. *Schumann R.* Jellemkép.
Soós Margit, az a. z. t. III. o. növ.
 (Tanára: Veress Klára.)
3. *Allaga G.* a) Részlet a „Lucretia Borgia“-ból.
 b) Népdal-átiratok.
Spieler Juliska, a cz. t. IV. o. növ.
 (Tanára: Kádár Emma.)
4. a) *Grieg E.* Tündértáncz (op. 12., 4. sz.).
 b) *Bordeaux G.* Capricietto.
Dékány István, az a. z. t. IV. o. növ.
 (Tanára: Bordeaux G.)
5. *Glinka I.* Románcz.
 Két hegedűn előadják: **Löffler Ernő** és
Beliczay Imre, a k. h. t. II. o. növ.
 (Tanár: Koller F.)

6. a) *Grieg E.* Valse (op. 12., 2. sz.).
 b) *Field J.* Nocturne (B-dur).
Fekete Rózsa, a k. z. t. II. o. növ.
 (Tanára: Szent-Gály Gy.)
7. *Rossini—Alard* Ábránd (Moise).
Kohn Jenő, az a. h. t. III. o. növ.
 (Tanára: Koller F.)
8. a) *Schumann R.* Ábrándképek. (Träumerei.)
 b) *Henselt A.* Dal szöveg nélkül op. 33. a.
Nagy Gizella, a k. z. t. II. o. növ.
 (Tanára: Szent-Gály Gy.)
9. *Dancla Ch.* Air-variée.
Nagy Lajos, a k. h. t. III. o. növ.
 (Tanára: Koller F.)
10. *Kullak T.* Mignonne.
Závory Aranka, a k. z. t. II. o. növ.
 (Tanára: Szent-Gály Gy.)

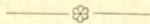
Az 1899. évi június hó 27-én tartott

V. Vizsgálati hangverseny műsora.

1. *Michaelis A.* Fantasia eroica.
 4 hegedűre és zongorára. Előadják: I. hegedűn: Szántár Franciska, Muraközy Zoltán, Vrabel István, Nagy Lajos, Kohn Jenő; II. hegedűn: Weisz Rózsa, Fekete László, Löffler Ernő, Bárány Etele, Lówy Mihály; III. hegedűn: Bátky Zoltán, Hirsch Ernő, Harkay Béla, Fodor Viktor, Dobozy Sándor; IV. hegedűn: Beliczay Imre, Kolompai Mihály, Dávid Ferencz, Tóth Kálmán, Farkas Menyhért. Zongorán: Fekete Oszkár.
 (Tanár: Koller F.)
2. *Godard B.* Valse (op. 56.)
Zilzer Szerén k. a., a k. z. t. III. o. növ.
 (Tanára: Bordeaux G.)
3. a) *Weber—Allaga*. Fölvívás keringőre.
 b) *Allaga*. Népdal-átiratok.
Witz Hermin k. a., a cz. t. V. o. növ.
 (Tanára: Kádár Emma.)

4. a) *Szent-Gály Gy.*.. Éji dal.
 b) *Leoncavallo* . . . Madárdal a „Bajazzók“ cz. operából.
Fekete Irma k. a.
5. *Gaál F.* I. Rhapsodia op. 19.
Csabay Károly, a k. z. t. IV. o. növ.
 (Tanára: Szent-Gály Gy.)
6. a) *Schubert F.* . . . Villi-király (Erlkönig).
 b) *Offenbach I.* . . Antonia románca „Hoffmann meséiből.“
Dékány Mariska k. a., a m. é. t. II. o. növ.
 (Tanára: Szent-Gály Gy.)
7. a) *Szent-Gály Gy.*.. Bölcsődal.
 b) *Hubay J.* Fantasia tziganesque.
Szántár Franciska k. a., a k. h. t. III. o. növ.
 (Tanára: Koller F.)
8. *Bellini* Duette a „Norma“ operából.
Fekete Irma k. a. (Norma), **Dékány Mariska**
 k. a. (Adalgisa).
 (Tanár: Szent-Gály Gy.)
9. a) *Kern A.* 1. Nem nézek én . . . 2. Esik, esik . . .
 b) *Mihalovich Ö.* . . Kolostorban, a „Toldy szerelme“ cz. op.
 Előadják az iskola magánének tanszakának és
 karének tanfolyamának növendékei, továbbá műked-
 velők. I. szoprán: Bodroghy Irén, Dékány Mariska,
 Fekete Irma, Révész Mariska, Tóth Vilma; II. szop-
 rán: Falta Gizella, Hajagos Rózsa, Politzer Irén,
 Soós Margit, Vrabel Ilonka, Weisz Rózsa. I. alt:
 Benkóczy Viola, Fekete Ilonka, Gulácsy Ilonka,
 Witz Hermin; II. alt: Dékány Juliska, Dömötör
 Margit, Fekete Rózsa, Kádár Emma, Madocs Etel,
 Zilzer Szerén úrhölgyek.
 (Tanár: Szent-Gály Gy.)
10. *Liszt F.* 15-ik Rhapsodia, a Rákóczy induló felett.
Fekete Oszkár, a k. z. t. VI. o. növ.
 (Tanára: Bordeaux G.)

Rövidítések: **a.** = alsófokú, **k.** = középfokú, **z.** = zongora, **h.** = hegedű, **cz.** =
 czimbalom, **m. é.** = magánének, **t.** = tanszak, **o.** = osztály, **növ.** = növendék.

XIII.

Különféle tudnivalók.

A beírások a jövő iskolai évre szeptember hó 1-ével veszik kezdetüket és tartanak bezárólag 8-ig. Bár a beíratások ideje a lapokban újlag is közzé fog tétetni, e helyen is figyelmeztetem a t. szülőket, hogy a beíratást a megjelölt napokon eszközöljék, mivel a határidőn túl jelentkezők csak a felügyelő bizottság engedélyével vehetők fel s különben is a szülők érdekében áll, hogy gyermekeik az előadások látogatását a rendes időben megkezdjék, mivel a szervezeti szabályok értelmében a már megkezdett félév tandíja teljesen kifizetendő, bármikor vétetik is föl a növendék.

Zeneiskolai növendék lehet minden, 8-ik életévét betöltött fiú- vagy leány-gyermek, a ki az írás és olvasásban jártas és megfelelő hallással és testszervezettel bír; 8 éves kor előtt csak oly gyermek vehető fel, ki testileg és szellemileg annyira fejlődött, hogy a zenetanulás korábbi megkezdése sem testi, sem lelki fejlődésére előreláthatólag semmi káros befolyást nem gyakorol.

Oly növendék, ki előbb már más intézetben vagy mesternél tanult s ez alapon a zeneiskola valamely osztályába óhajtja magát fölvetetni: fölvételi vizsgálatot köteles tenni, hogy a megfelelő osztályba legyen sorozható. — Ezen vizsgálat díj nélküli.

Oly növendékek, kik bármi okból vizsgálatot nem tettek, csak úgy léphetnek felsőbb osztályba, ha előbb a vizsgálatot kiállják. Ezen vizsgálatok szeptember hó 8-án d. e. 10 órakor fognak megtartatni, de csak az a növendék bocsáttatik vizsgára, ki a rendes vizsgálatról való elmaradását kellőképen igazolni tudja, mivel az igazolatlan elmaradás a fegyelmi szabályok értelmében a kizáratást vonja maga után. A vizsgálatra való

jelentkezés kérvény alakjában történik, mely az igazgatóhoz adandó be, legkésőbb *szeptember 8-ig*. E kérvényben felemlítendő az ok is, mely miatt a növendék a rendes vizsgálatot elmulasztotta.

Vizsgálati díj nincs.

Tandij az *alsófokú zeneiskolában, úgyszintén a cimbalom tanszak összes évfolyamain évi 25 frt, a középfokú zeneiskolában, valamint a magánének tanszakon évi 40 frt. A karének tanfolyamon csupán 1 frt beiratási és félévenként 50—50 kr. hangjegy-használati díj fizetendő. Beiratási díj az összes tanszakokon, a karének kivételével, 50 kr.*

A tandij félévenként vagy havonként fizethető, de a már megkezdett félév tandija teljesen kifizetendő, bármikor kezdje a növendék az előadások látogatását, vagy bármilyen okból nem látogatná az előadásokat.

Kecskemét, 1899. július hó.

Szent-Gály Gyula

igazgató.

